Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ◆ ШИНАРА, 28 МАЙ, 1985 ШУ ◆ № 64 (7099). ◆ Мах 3 кеп.

КПСС ОБКОМА ПЛЕНУМ

Укх шера 25-ча мае хиннай КПСС Нохч-ГIалгIай областной комитета аргIанара VIII Пленум.

«КПСС ЦК апрельски (1985 ш.) Пленума итогехи КПСС XXVII съезда сийленца накъадахара даькъерча областной партийни организаце декхарехи» доклад йир парте Нохч-ГIалгIай обкома хьалхарча секретара В. К. ФОТЕЕВА.

Пренешка дакъа лаьцар КПСС Грозненски горкома хьалхарча секретара Н. И. СЕМЕНОВА, КПСС Надтеречни райкома хьалхарча секретара Г. Г. МАХАУРЕ, Старопромысловски районерча Старогрозненски бурув деттача балхий управлене бурувтохачо А. И. БУРАКОВА, халкъа депутатий Грозненски районни Совета исполкома председатела Р. И. ЗЫГАЛОВАС, Ленински районерча «Красный молот» завода директора В. П. БЕРВИНОВА, КПСС Советски райкома хьалхарча секретара Р. А. ДАДАЕВАС, Шелковской районерча «Шелковский» госплемзавода директора В. П. БОРИСКИНА, НГIАССР Министрий Совета председатела хьалхарча заместитела НГIАССР Паччахьалкхен планови комитета председатела А. А. МАЛЬСАГОВА, Назрановски районерча Назрановски трикотажни фабрика партбюро секретара Е. Х. ПЛИЕВАС, Грозненски районерча «1 Мая» колхоза тракторни бригада бригадира Г. П. МОРОЗОВА, профсоюзий Нохч-ГIалгIай областной совета председатела Г. Г. ОЛЕЙНИКОВА, «Грозэнерго» яхача районни энергетически управлене управляюше Г. С. ЯНИНА, Нохч-ГIалгIай АССР прокурора А. И. РОСТОВА, Урус-Мартановски районерча «Горец» совхоза доярка М. С. УМХАДЖАЕВАС, «СевКавНИПИнефть» института директора А. С. МАМВРИЙСКЕ.

Дийцача дешах шерра соцам тIаийцаб.

Пленуме соцам тIаийцаб аргIанара XIX Нохч-ГIалгIай областной партийни конференци вIашагIтохарах а.

Пленума балха дакъа лоацаш хилар КПСС ЦК организационно-партийни балха Отдела инструктор М. П. ЩЕРБАКОВ.

АргIанара XIX Нохч-ГIалгIай областной партийни конференци гулъярах бола

КПСС ОБЛАСТНОЙ КОМИТЕТА VIII ПЛЕНУМА СОЦАМ

1. АргIанара XIX Нохч-ГIалгIай областной партийни конференци гулйойла 1985-ча шера 27-ча декабре,ер повестка а йолаш:
   1. КПСС Нохч-ГIалгIай обкома отчет.
   2. КПСС областной организаце ревизионни комиссе отчет.
   3. КПСС Нохч-ГIалгIай обком харжар.
   4. КПСС областной организаце ревизионни комисси харжар.
   5. Советски Союза Коммунистически парте XXVII съезде баха делегаташ харжар.

II. XIX Нохч-ГIалгIай областной партийни конференце хьожаберий норма оттайойла: КПСС 62 членагара цхьа делегат.

ХУРГБОЛЧА ХЬУВКЪАМА ЙОАКХО ЕШ

КПСС XXVII съезда сийленца накъабахара, Кхачан программа кхоачашъеча шоай лоархIаме дакъа юкъедахьара, шоайла шерра яхь а йоаржаяь, бIубенна къахьегаш ба «Назрановский» совхоза къахьегамхой. Цу хьакъехьа дика толамаш даха карагIдувл совхоза Аьлтий-Юртарча отделене кхаш леладерий. БIаьсти юв культураш дIайийна а баьнна хIанз чуийна шоай кхашка удобренеш тувсаш, оасарах цIендеш боахк отделене хьажкIаш лелаераш.

Уж декхараш кхоачашдеча тIехдика къахьег Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутата Ужахов Мувсас кулгалдеча хьажкIаш кхееча звено кхаш леладераша. Доккхий декхараш тIаийцад барттайнача коллективо укх шера. ПланагIа хIара гектара тIара 25 центнер фуалъяьха хьажкIаш чуя езача М. Ужаховен цун новкъосташен, шоай таронашка а хьежа, дош деннад 80 центнерал чухьнахьа йоацаш хьажкIаш чуэца.

Атта дац из дош кхоачашде, бакъда, хьажкIаш кхееpаш бIубенна ба шоашта из карагIдаргхиларах, шоаш аьннар даьсса хабар а хилийта Iеш уж боацандаь. Цудухьа хургболча хьувкъама хIанзе а лард йоллаш боахк звено членаш. Къахьегаме масал телар ва звеньевой ше. Ший новкъостацца цхьана «ЗПСК-704» яхача агрегатаца удобренеш а тоссаш шийна тIачIоагIъяьча 225 гектара тIа дIайийнача хьажкIашта культиваци е волавеннав Мувса. Деррига балхаш агротехнически хьалаша дIа ма деххара ду.

СУРТАШ ТIА: звеньевой М. Ужахов, культиваци еш я цун агрегат.

И. ПЛИЕВА сурт.

Яхьа дневник

КПСС ЦК апрельски (1985 ш.) Пленума решенешта жоп а луш, шоаш укх шера тIаийца социалистически декхараш тIехкхоачашдеш ба Карабулакски нерудни гIишлон материалий комбината болхлой. Ер шу доладелча денз планал совгIа цар арахийцай цхьайтта эзар сома маьха нормативно-цIена продукци, 38 эзар сом мах бола товарни продукци. ТIехкхоачашъеш хьабоагIа уж продукци маьхала яккхара пхе бетта задани а. Къахьегама овсарле планал совгIа цхьа процент лакхъяра задани цкъан ахаззен гаргга тIехкхоачашъяьй завода коллективо.

Производственни мощностех, балха ханах бизза пайда а ийбеш, социалистически яхье хьалха латташ я Хашагульгов Мустафа керте латтача дробильно-сортировочни цеха коллектив. Цо хIанзлехьа кхоачашъяьй пхе бетта задани.

* * *

Тахан баьккха къахьегама толам кхоана норма хилийтара деррига шоай низаш тIадерзадаьд «Промавтоматика» НПО опытни завода болхлоша. Цу гIулакхо боккха низ тел царна тIа-тIа шоай производственни хьокхамаш тоаде. Къахьегама овсарле лакхъяра паччахьалкхен план ялх процент гаргга тIехкхоачашъяьй. Арахецача продукцега дIабода мах лохбарах укх шера кходаьд 80 эзар сом. Планал совгIа продукци маьхала яккхарах, кIезигчун а дукхачун а кхом барах ер шу доладелча денз заданел совгIа 49 эзар сом пайда баьб паччахьалкхенна завода коллективо.

Социалистически яхье хьалхара моттиг дIа ца хецаш хьайоагIа укхаза Моребес Евгене кулгалдеча электронно - монтажни цеха коллектив, Савченко Николайн Дубровин Александри керте латтача механо-сборочнии гальванически участкай болхлой. Цар ханал хьалха кхоачашъяьй пхе бетта задани.

* * *

Укх тIеххьарча шерага кхаччалца йолча хана тIехьаюсаш яр Гудермесски автотранспортни предприяте коллектив. ДIахо иштта болх бе йиш йоацялга кхета а даь, деррига шоай резерваш оарцагIъяьхар цо. БехктокхамегIча участкашка хьожабир йоккха опыт йола специалисташ. Паччахьалкхен плани тIайица декхараши толаме кхоачашдара хIараненна тIалаттта бехктокхам айбир, массанегара цхьатарра доагIаш дар хьа а дехаш. Тоайир къахьегамен производственни дисциплина.

Цу гIулакхаша дика къахьегама лар йитай. Цхьаккха бутт дIабахийтабац цар укх шера шоаш тIайица декхараш тIехкхоачаш ца деш. Цудухьа паччахьалкхен планал совгIа бегъ бетта 41 эзар сом совгIа пайда баьб предприяте коллективо. Грузооборота план 115 процента пассажираш дIа-юха бигара задани 105 процентi кхоачашъяьй цо.

Къахьегама овсарле лакхъяра план бархIи ахи процента гаргга кхоачашъяьй предприяте. Кхояьча материалий чотагIа шера шин дийнахьа болх бара тIагIертта къовсам лоаттабарах укх шера цар кходаьд 18 тонн бензин.

* * *

Вай республикерча мехкдаьттен гази йоахача управленешта юкъе яьржача социалистически яхье пятилетка тIеххьарча шера хьалхара моттиг дIа ца хецаш хьайоагIа «Старогрознефть» НГДУ мехкдаьттахой коллектив. Парте аргIанарча XXVII съезда сийленца накъаяхара тIаийца декхараш тIехкхоачашдеш хьайоагIа из. Укх шера цо планал совгIа даьккхад 15500 тонн «Iаьржа дошув», маьхалъяьккхай 900 эзар совгIа сома маьха товарни продукци. Планал совгIа къахьегама овсарле цхьа процент лакхъяра задани шоззен ахаззен совгIа кхоачашъяьй мехкдаьттахоша.

«Старогрознефть» НГДУ цехашта юкъе яьржача социалистически яхье хьалха латт Кузьмин Анатолий Владимирович керте латтача йиъллагIча цеха коллектив. Духхьал цо ше планал совгIа укх шера даьккхад 1300 тонн совгIа мехкдаьтта.

ДИКА IУНАЛ ДУ

Низ болаш латт Надтеречни района «Озерный» яхача совхоза комсаш лелаяра даькъага. ДIадахача шера толаме кхоачашйир цун коллективо комсаш кхеярен уж паччахьалкхенна дIаяллареи планаш.

— Комсаш лелаяра лостам болаш ба тха боахам. Цудухьа из культура кхею кхаш хIара шера шерде гIерт. Дика пайда луш йола комсаш дукхагIа дIаера йоакхо ю, — яхаш шоай планех дувц совхоза директора А. Завгаева. — Укх бIаьсти, масала, 80 гектара тIа дIайийра оаха столови сортех йола комсаш. Дика дегIайоагIаш я уж хIанз.

Керда дIайийнача комсашта Iунал деш геттара дика къахьег коммуниста Сулейманова Небис кулгалдеча бригадо. Цунна юкъебоагIача наха балха норма 25—40 процент тIеххкоачаш ца еш ди дIадахийтац. ХIаьта толашагIа болчарна а юкъе дикагIа къахьег Уразбиева Кхокхус, Датуев Руслана, Умтиева Маккас, кхычар.

МугIарашта юкъе духхьашха культиваци яь а яьккха, комсашта хулача лазарашта, эсе йолча са доаллача хIамашта духьала молхаш етташ ба хIанз механизатораш. ДогIаш делхаш дале а юхасоцадац комсашта хий тохара балхаш. Уж дийнахьен буси ду.

Г. ПОЛОНКОЕВ.

ОАРЦ ДАЛА!

ОАСАРО КЪАЙЛАЯЬХАЙ...

Укх шера Сунженски района Ленина цIерагIча колхозе 68 гектара тIа помидораш, 20 — кабуц, 8 — нарсаш, 30 — хох дIабийнаб. Коллективни подрядагIа къахьегаргдолаш колхозаца договораш а увттадеш баьцадаарашта оасар деча новкъостал деш я Серноводскерча школашкара дешархой производственни бригадаш. Йиъ я уж. Царна юкъе къаьстта дика болх беш хьайоагIа № 1 йолча школера яр. Доал де шоаш хьанийцача 6 гектар хоха кхай тIара оасар дIадаьккха баьннаб дешархой.

Хохий кхай тIа оасар даь бовла гарга ба № 2 йолча школера дешархой а.

Хоха дика доал деш дале а геттара во хьал долаш я помидораш. Царел а лакхагIа тIадаьннача оасаро хьалдикъад укхаза кхаш. 26 гектара тIара-м оасар дохаде кхоабаьб колхоза кхаш леладераш, цхьабакъда, юхейиса 42 гектара тIа яраш оасар дIаданккхара сухал ца бой хIалакъхила мегаш я.

— Баьцадаараш леладеча къахьега безам болаш хилац тха колхозхой. Цудухьа эшачул кIезигагIа хул уж бригадашка. Цул совгIа дукхагIбараш пенсионераш, ха яха нах ба. Ший ханнахьа оасар дехы тайпа балхаш де низ дIакхачац, — бехказа бувл колхоза кулгалхой.

Бахьанаш лехачул нийсагIа хургдар мотт тхона лерттIа болх вIаштIехьбаккхара уж сихагIа оарцагIбовларе.

Х. МАГОМЕДОВ.

КПСС обкоме

Ленински I степени Даймехка тIемен орденаш лелаеча «Грознефть» яхача производственни объединене предприятей коллективаша партийни организацеша кулгал а деш толаме кхоачашду КПСС XXVI съездо хьалхашка оттадаь декхараш. Мехкдаьтта доаллача моттигашта разработка яра методаш даим эргайоахаш тоаяра, мехкдаьттен гази йоахача производства резервaех бизза пайда ийбара кIийлен тIа ерригача XI пятилетке контрольни заданеши тIаийдаь социалистически декхараши тIех кхоачашдеш хьайоагIа уж. 1984 шера итогех КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК карара кара тела ЦIе байракх еннай объединена. ДIадахача шерашка, планах лаьрхIа хинначул совгIа даьккхад цо 800 эзар тоннал тIех мехкдаьтта.

Доккхийча къахьегама толамашца духьалбаьхкар мехкадаьттхой Сийлахь-боккхача Даймехка тIем тIа советски халкъо Котало яьккха 40 шу дизара. Биъ бетта кхаьчар мехкага объединене коллективашкара планах лаьрхIа хинначул совгIа 19 эзар тонн мехкдаьтта, лаьрхIа хинначул совгIа ехкай 1478 сома маьха продукци.

Кхы а чIоагIагIа айдир республика мехкдаьтта индустре къахьегамхой къахьегама а творчески а хьинар парте аргIанара XXVII съезд гулъярахи цунна кийчо ярца дувзаденнача декхарехи йолча КПСС ЦК апрельски (1985 ш.) Пленума решенеша. Производствана интенсификаци яра, технически прогресса темпаш сихъяра, къахьегама овсарле лакхъяра оагIорахьа ира гола тоханза ярг ца хилар кхета а деш, 1985 шера заданеши ерригa пятилеткен ханал хьалха кхоачашъе, парте съезда яха ма йоагIара накъаяха лаьрхIа «КПСС XXVII съезда — хьинареча къахьегама 27 декада!» яхача девизагIа шерра социалистически яхь йоаржаярах йола инициатива а кхайкаяь лакхара социалистически декхараш тIаийцад «Грознефть» производственни объединене коллективо. Цу тIа лаьрхIад пятилетка Октябрьски социалистически революце 68 шу дузаш кхоачашъе, 1985 шу доладелча денз съезд хьаелла ди тIакхаччалца йолча хана встречни планал совгIа 72 эзар тонн мехкдаьттен 21 миллион кубометр гази яккха, лаьрхIачул совгIа 2400 эзар сома маьха продукци маьхалъяккха.

Республика мехкдаьттахоша лаьрхIад яхьа итогаш этапех с: стахановски болама 50 шу дузаш, Сийлахь-боккхача Октябра цIей тIакхоачаш, 1985 шу чакхдаьлча, съезд хьаелла ди тIакхоачаш.

«Грознефть» объединене коллектива инициативо хьагойт мохк экономически а социально а дегIаахара программа практически кхоачашъяра къахьегамхой творчески, кхетамца оарцагIбоалаш хилар.

КПСС обкома бюрос могайир «КПСС XXVII съезда — хьинареча къахьегама 27 декада!» яхача девизагIа шерра социалистически яхь йоаржаярах йола мехкдаьттахой инициатива, цо декхарийла яьй КПСС горкомаш, райкомаш, партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш из инициатива шерра йоаржаяра тIаберзабаь хьадда бола организаторски массово - политически болх бе.

КПСС обкома бюро соцам тIа кертагIдаьккхад, КПСС ЦК апрельски (1985 ш.) Пленума решенеш хIара къахьегамхочунна дIайовзийтанза яргIйоацаш хилар, организаторски политически болх 1985 шера планови заданеши социалистически декхараши, ерригa цхьайтталагIа пятилетка дувцилга а йоацаш кхоачашъяра тIаберзабе белаш хилар.

«Грозненский рабочий», «Ленинский путь», «Сердало» яхача республикански газетий, районийи городийи газетий редакцеша, НГIАССР телевиденеи радиовещанеи Госкомитето де дезар да КПСС XXVII съезда дахама доаггIара накъадахара йола социалистически яхь йоаржаяра, экономика интенсивно дегIаахара наькъа тIа яккхара тIаерзаяь йола КПСС ЦК апрельски Пленума решенеш кхоачашъяра тIаберзабаьча балха леламахи цунах хьахуларехи ханханнахьа яздар.

ПАРТЕ ВЕТЕРАНАШТА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Республика общественни вахаре хьинаре дакъа лацарах, къахьегамхошта коммунистически кхетам луча беркате болх барах Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла:

Бабкин Павел Васильевича — 1932 шера денз КПСС члена, пенсионера;

Волобуев Василий Петровича — 1932 шера денз КПСС члена, пенсионера;

Дешевый Алексей Кирилловича — 1932 шера денз КПСС члена, В. И. Ленина цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода слесара;

Звягин Петр Петровича — 1931 шера денз КПСС члена, пенсионера;

Михайлов Иван Ивановича — 1931 шера денз КПСС члена, пенсионера;

Репешков Александр Карповича — 1932 шера денз КПСС члена, пенсионера;

Селезнев Петр Федоровича — 1932 шера денз КПСС члена, пенсионера.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

г. Грозный,
1985 шу, 27 май.

ШКОЛАШКА— ТIЕХХЬАРА ГУРГАЛ

Вай республикерча ерригача школашка дIададахача шоатта дийнахьа хилар итт а бархI а классаш яьха школера дIаболха, вахара шерача новкъа бовлаш болча выпускникашта школера тIеххьара гургал тохара хетаяь линейкаш. Таханара выпускникаш — уж ба кхоана станокашта хьалхашка, комбайнаш тIа, больницашка, кхыча моттигашка болх а беш дIаовттаргбераш.

Шоаш дIа мел бахача школа, хьехархой сий лакха а лоаттадеш цар къахьегар ловш дешаш дийкар линейкашка. ХIаьта, шоашта дуккхача шерашка хьаькъал тийнача, нийса никъ хьийхача хьехархошта баркал аьлар выпускникаша. Цу тайпара хоза чакхъяьлар из линейка Грознерча № 21 йолча юкъерча школе а (сурта тIа).

В. ЕЛИЗАРОВА сурт.

КПСС ЦК АПРЕЛЬСКИ (1985 ш.) ПЛЕНУМА

РЕШЕНЕШ КХОАЧАШЪЕШ

КУЛГАЛХО ХИЛА БЕЛГАЛВАЬВ...

Кердачоа тIаккувш, инициатива йола кулгалхой ба тха коллективе. Массане лоархIаш, сий деш ба управлене юкъерча звеной кулгалхой: мастераш, бригадираш, тайп-тайпарча службай начальникаш. Уж гаргагIа латт производствении къахьегама, айххагIа да цар болхлоацара бувзамаш, царна дикагIа йовз шоашца цхьана болх беча наьха оамалаш, таронаш, хIаранена дулургдар фуд.

Цу хьнъехьа тхона хьалхашка цIаккха а оттац хаттар; мала хьожавича бакъахьа да-хьогI цу е вокх звенона, бригадана кулгалдара, хIана аьлча, хьалхха а деза уйла ю оаха юкъерча звеной кулгалдеча кадрай резерв хилара, цудухьа цIаккха а халача хьале оттац тхо балхара дIаваьннача е пенсе вахача сага когаметта керда кулгалхо хьожавара.

Резерве волча хIара сага оамалаш, цунна карагIдаргдар фуд, наха из дIатIа мишта эцаргва, юххьанца цунна малагIа гIо эшаргда хов тхона. Цу гIуланкха тхона геттара чIоагIа гIо ду хIара квартал чанх ме йоал царна еча общественни аттестаце.

Из бахьан долаш цIаккха а дехке довла дезача кхачац тхо оахоша кулгалдара хьожаваьча сагагара ледарлонаш яьннай аьнна, хIана аьлча, тхоай партийни организаце теркама кIалар бовлийтац оаха уж, эшача метте ханнахьа гIо ду. Цох дувцаш масал доаладе безам ба са.

№ 1 йолча мехкдаьттен гази йоахача цехе болх беш ва Летников Николай Павлович. Ший гIулакха гIорваьнна говзанч, дика кулгалхо, кагирхой хьехамча ва из. 27 шу хьалха укхаза балха венав Н. Летников. МугIаерча оператаргара дIаволавенна юкъерча звено дикагIчарех вола кулгалхо а хинна дIаэттав из. Болх бешее а заочно йистейоакх цо Грозненски мехкдаьтта техникум, хаддаиза лакхъю ший балха говзал. Дукха ха ялалехьа из хьожаву мастералла. Кердача, чоалханегIча ший декхарех оза ца луш, бIубенна къахьега волалу Н. Летников, тIа-тIа лакхагIа да цун бригада хьонкамаш.

ХIанз цо кулгалдеча коллектива юкъевоагIа 53 саг. Цар доал деш я ворхI групповой установка. ЧоалхаЕ боахам ба из, атта дац царна доагIача тайпара гIулакх де. Цу хьалашка бокъонца вола инженер хила веза цу боахама доал деш вола саг, геттара лакха хила беза шиЙ балхах цун бола бехктокхам.

Уж еррига оамалаш шийх йоахкаш ва Николай Павлович, цун дулхах-цIех дола гIуланх а хинна дIаэттад балхах дог лазаш из хилар.

ДIадаха шу чакхдоаллаш дар из. СалоIача дийнахьа цIаьхха ехар мехкдаьтта дIаухийта коллектор. Шеввар оарцагIаваьлар авари дIаякхара. Укхаза къаьгга гучаьлар Н. Летникова организаторски оамалаш. Цига дIакхаьчача шиЙ повкъостех цхьа группа хьакъоаста а яьлаьттан тIа Iонха мехкдаьтта хьагулде оттайир цо. хIаьта ше шиЙ дикагIболча специалистаща коллектор тоае дIалттар. Цунца цхьана хоам бир хинначох парткомаги инженерни службагеи. Уж мероприятеш ханнахьа кхоачашъярах геттара кIезига дар хинна зе, сиха тоайир еха хинна коллектор.

Дика кхетаду Николай Павловича цхьан хапа шиЙ когаметта а кхывар дIаотта везилга, цудухьа хIанзе а уйла ю цо цу деша. Тахан цун декхараш кхоачашде кийча ва массехк саг. Царна юкъе къаьстта белгалбоах мастера боккхагIбола операторош Могильный Алексей, Дыбцев Иван, Акбиев Махьмад.

ТIеххьарчох дувцаш белгалдаккха дезаш да цхьа хIама. Гаьнна уллача № 31 йолча групповой установке хувцабелар болхлой. ТIа-тIа вогIа болх бе яьлар цун коллектив. Установка тIара хьалаш тоадара цига хьожаве везаш вар керда звеньевой. Массехк сага цIераш яьхар цу балха тIа хьожавара, берригаш а дика специалисташ а бар уж, бакъда, парткома член волча Н. Летникова декхарах хьакъоаставир оператор Акбиев Махьмад. Цох ше бIубенна хиларах доккха тешал дир мастера, гIалат а валанзар. Тахан эггара дикагIчарех цаI лоархIаш я М. Акбиева кулгалду звено, дуккхаза а хьалхле яьхай цо «Сийлахь-йоккхача Котолон 40 шу дизара — 40 хьинареча къахьегама кIира» яхача девизагIа лоаттаьча социалистически яхье.

Бригаде закон а хинна дIаэттад хIара саг коллектива юкъарча гIулакхех жоп луш хилар. Цудухьа чIоагIа я коллективе производственни къахьегамен дисциплина, лакха ба хIаране сакхетам, бехктокхам. Шу совгIа ха я бригаде цхьаккха а нарушени йоаца. ТIеххьаръяр хилар соахкара шу долалуча хана. Оператор В. Черкашин балха венавар корта бохабу малар а менна. Нийсбелар цу хана цунна гешт де кийча бараш а, бакъда, бригада советои партгруппои цхьана яьча заседане лира жоп дийхар В. Черкашингара, шоай новкъостагара из гIалат далийтарах цIенхаштта хьаттар № 58 йолча установка коллективагара а. Квартала план ханал хьалха кхоачашъярах цунна йоагIаш хинна ахчан премии ца луш йитар.

Юкъерча звеной кулгахоех дувцаш Н. Летниковх сапна дIайха дешаш ца аьлча даргдац скважинашта капитальни ремонт еча цеха мастерех Кадзаев ИбраьхIамахи Аушев Хас-Махьмадахи. Шоай гIулакха гIорбаьнна говзанчаш ба уж, царна карагIдоал хьалхашка латта доккхий декхараш кхоачашдара шоай коллективаш оарцагIъяхa, нахаца тарбала. Цудухьа доккхал а деш белгалдоах аз уж ши коллектив даим а хьалха латтарий мугIарашка хьайоагIаш хилар:

—Кулгалду кадраш хьакъоастаяра, кхеяра, уж йоагI-йоагIача дIанийсъяра дола дешаш даим а тхоай партийни организаце теркама кIал лоаттаду оаха, эшача гIо ду, хIаранегара доагIар хьадех. Царех саг гIалат ваьлча сихо яц оаха цун метта кхывар хьожавара. Из мичча хана де кхувргдолаш гIулакх да, вешше а хилац сагах кулгалхо. Из ха эшаш дола гIулакх да.

Соахка март бетта цхьа хатар хилар тха управлене. Гагиев Бек-хан мастер волча участке ехар мехкдаьттапровод. «Назрановский» совхоза доалахьара 7,5 гектар лаьтта толхадеш Iодахадар мехкдаьтта. Из бахьан долаш 5 эзар сома маьха гIод такха дийзар тха управлене, геттара дукха дайнадар мехкдаьтта. ДукхагIбола бехк бар мастера, цо шиЙ ханнахьа инженерни служба оарцагIа ца яккхар, шийгара доагIар ца дар бахьан долаш. ЦIенхаштта жоп дийхар коммунисташа Б. Гагиевгара, из парте мугIарашкара дIаваккха яьхараш а бацар кIезига. Бакъда, шийгара из гIалат цо духхьашха далийта хиларах гешт дир коммуниста Б. Гагиевна, парте мугIарацка а вита строги выговор йир цунна. Цу дийнахьа новкъосташта из санна дола гIалат кхы доалийтарг ца хиларах ше денна дош дизза кхоачашду хIанз мастера, цо кулгалдеча коллектива цIи дуккхаза яьхай хьалхалаттаршта юкъе.

Кулгалду кадраш дукхагIча даькъе массазара я тха, бакъда, даим а тIа-тIа кердайоах оаха уж. Из я тха кулгалдеча кадрай бокъонца йола резерв. Духхьал дIадахача цхьан шера пенсе бахача производства ветераний когаметта кулгалдеча балха тIа хьожабаьб оаха тхоай къона специалисташ, активисташ И. Гагиев, В. Алленов, А. Реутов, А. Кривко, кхыбараш. Иштта производственно-технически отдела начальникалла оттаваьа оаха комсомольски организаце секретарь хинна Шкаев Юрий. Тха тешам боа ца беш цкъарчоа дика кхоачашду цо из бехктокхаме декхар, иштта дика болх беш ба кхыбараш а.

Тахан ерригача коллективо лоархIаш ба хьалха мугIарера болхлой хинна цеха начальник А. Коломыцев, БПО начальник В. Самойленко, кхыбараш. Тха партийни организаце практика а хинна дIаэттад тайп-тайпарча рангий кулгалхой отчеташка хьайниллача партийни собранешка ладувгIар. Цу гIулакхо тхона дика гIо ду кулгалдеча кадрай бехктокхам айбара, царна юкъера толашагIбараш хьакъоастабе.

Бакъда, оаха цу хьакъехьа дерригa ду, мел эшар даьд яхилга-м дац из. Долаш да хIанз а тайп-тайпара кхоачамбоацараш. Тха балха тIа нийслу наг-наггахьа хIарансгара доагIар дизза хьадехаш ца хилар, цхьацца озабезамаш а деш, цхьаболча кулгалхошта гешт ду моттигаш нийсйолийташ. Уж тхоай ледара моттигаш гуш да тхо. Цудухьа йоагIа мероприятеш белгалъяьхай оаха из гIулакх овлангара денз хувцара, тоадара, хIара кулгалхочун сакхетами гIулакхах бола бехктокхами айбара, цун сий лакха хилийтара.

Н. ЦИБУЛИН,
«Сунжанефть» НГДУ парткома секретарь.

Кхойтта шу даьннад Грознера экспериментально-механически заводе Петрова Галина Ивановнас электросварщица йолаш болх бу.

МоллагIча маIача сага атта йоаца балха говзал дего хьийха тIаийцай Петровас. Шийна хьалхашка латтача декхарех тIехдика лоархIаярал совгIа Галина Ивановнас безамца дIалу шийна ховш дар заводе балха баьхкача кагирхошта.

Заводе каст-каста хул «шиЙ профессегIа дикагIавар», «мастер — дошо кулгаш хиа цIи якхара тIехьара хьажара-конкурсаш. Цига массеххаза хьалхара моттигаш яьхай Галина Ивановнас.

ХIара дийнахьара нормаш 120—130 процент кхоачаш ца еш нагахьа йисаяц дикагIа йола болхло.

Дика болх беш санна хьинаре дакъалоац «Петровас коллектива юкъарча вахаре а. Из я цеховой комитета член, халкъа тIахьожама группа член.

СУРТА ТIА: Г. Петрова.
З. БАТЧАЕВА сурт.

Нохч - ГIалгIай производственни текстильно-галантерейни объединенена чуйоагIача номер шиъ йолча Назрановски швейни филиале дика болх беш я Евлоева Зайда керте латта бригада.

Цун коллективо укх шера март бетта рапорт деннад цхьайтталагIча пятилетка декхараш кхоачашдарах.

Дикка ха я бригада КПСС XXVII съезда къахьегама совгIат нийчдара вахте а этта болх беш йола.

Бригада балха лостам телар, къахьегама толамаш дахара коллектив оарцагIа йоахар бригадир Евлоева я. Цо эггара хьалха шийгара масал тел уллув болх бечарна.

СУРТА ТIА: хIамаш тегарий бригадир З. Евлоева.

З. БАТЧАЕВА сурт.

КЕРДА-ДАРАШ

РАЦИОНАЛИЗАТОРАШТА — СОВГIАТАШ

Iилма - технически оагIорахьара дIахьалхашкахьа ахара юкъе хьинаре дакъа лоац республика новатораша. ЦхьайтталагIа пятилетка дIайолаелча денз юкъейоалаяьй 34 эзар рационализаторски предложени, 430 изобретени. Цох хьахинна экономически пайда ба 52,6 миллион сом. Дукха предложенешен изобретенешен гIо даьд доагора материалаш, энергоресурсаш кхое, къахьегама производительность лакхъе, технически процессаш эргаяьха тоае.

Рационализаторски балха дикагIа толамаш даьхад СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химзавода, ГрозНИИ, Грозненски вIашагIтехача ТЭЦ-а, швейно-производственни, «Терек» яхача мебельно - дахчан хIамаш ечеи объединенеша.

Царна еннай ВОИР-а Центральни Совета сийлен грамоташи ахчан премеши.

ХIанз республике ва итт эзар гаргга рационализатор.

БАЛХА ХЬОЖАБАЬБ

Укх шера Грозерча мехкдаьтта институте дийша боалача къонача специалисташта хIанзале хов дипломаш хьайийцача шоаш болх мичахьа бергба. Уж ба инженераш-технологаш, геофизикаш, гIишлонхой, кхыбараш. Верригаш а 679 саг. Царех дукхачар болх бергба Тюменски, Пермьски, Белгородски, Архангельски, Мурмански областашка. Специалистий йоккха группа болх бе юсаргья вай республикерча мехкдаьтта промыслашкеи мехкдаьтта заводашкеи.

Укх шера совгIат хургда института студенташта — хьалъаь яргья иттаза вIаштIаръяь дешара керда корпус.

РАЙОНА КОМСОМОЛА ЮБИЛЕЙ

ШиЙ 65 шу дизар деэдир Старопромысловски районерча комсомольски организаце. Цун мугIарашка ва хIанз бархI эзар зIамсаги йоIи. КIезига дац царна карагIдийина дика гIулакхаш. Карарча хана кагирхойи студентийи XII Дерригдуненфестивала накъа а болхаш, бIаьш болча къонача производственникаша рапорташ деннад шоай пятилеткаш кхоачашъярах. Вурийтта комсомольско - кагирхой коллектив къовсалуш я фестивала цIерагIа хила бокъо яккхара тIехьа.

«Старогрознефть» НГДУ комсомольцашеи кагирхошеи лаьрхIад фестиваль хьаелла ди хьатIанхоачаш планал совгIа итт эзар тонн мехкдаьтта даккха. Из даьккха балара гарга а гIертаб уж.

КЪАХЬЕГА КИЙЧА БА

Нохч - ГIалгIайчен областной гIишлошъяра студенчески отряд вIашагIъелла яьннай. Укх шера цунна юкъе хургба кхо эзар совгIа зIамсаги йоIи. Вай республикерча вузай студенташ къахьегаш хургба Красноярскии Краснодарскии краяшка, ХIаьта, вайцига баьхка къахьегаш хургба Омскера, Горькера, Липецкера, Къулбаседа - ХIирийчера студенташ. Де дезаш да юрта боахамерен гIишлошъяреи итт миллион сом мах бола балхаш.

ДЕГ ТIАРА БАРКАЛ

Дерригача советски халкъо санна дег тIара къоабал а беш бийшар тха дезале газеташ тIа кепатеха арабаьнна КПСС ЦК, СССР Министрий Совето, ВЦСПС-а тIанйца соцам. Сона, са кхийнача а кхувшбоагIача а дезала дика хов парте, правительствос наьха хьашташ кхоачашдара мел йоккха терко ю, кхувш йоагIача вай тIехьен берал ираз долаш хилийтара низи хьинари ца кходеш мел лоархIаме гIулакхаш чакхдоах. Из кхетадеш а да, хIана аьлча, тахханарча къонача тIехьенга я вай мехка кхоане, цудухьа дерригa де гIерт из унахцIена йолаш, хIама ца эшаш хьалкхеяра.

11 бера нана я со. Уж хьалкхедеш, нийса вахара никъ царна хьехаш дукха къахьийгад аз. Атта дацар сона уж хьалкхебе, бакъда са оагIув хьаллоацаш, эшшача хана са бераштa де мел эша гIо деш хьаденад вай Советски Iаьдал. Эггара тха дезала халагIа йолча хана гIо даьд сона, са бераштa мах боацаш учебникаш телаш, школьни фондера тIадувхар - когадувхар эцара ахча хьожадеш, бер цамогаш хинна со цIагIа йисача больничнн листокагIа алапи телаш, тIа-тIа тха дезал дукхагIа ме беба тайп-тайпара пособеш луш. Пионерски лагерашка уж салаIа долхаш телача ахчах а дукхагIа дола дакъа шийна дIатIаийдаьд пачхьалкхено.

ХIанзара соцам партеи правительствоси советски нахах еча йоакхой кхы цхьаькха къаьгга тешал да. Мичахьа, малагIча капиталистически мехка ю къахьегама сага, цун дезала вайцига санна йоакхо! Цхьаннахьа а яьц е ерг а яц, хIана аьлча, хIара шера социальни хьашташ лаьрхIа дIаухийта рузкъа тIа-тIа эшадеш доландаь. ХIаьта вай социалистически обществе цIаккха а хиннадоацари хургдоацари да из, цун керттера чулоацам дерригa а сага духьа, дерригa а сага вахара хьалаш тоадар духьа, яхаш ба.

Пенсе яха еза ха а хьатIакхоачаш латт са. Сона хов со а са дезал а пачхьалкхено тесса бутаргбоацилга, са берий дезалашта а шийгара доаггIа новкъостал, йоакхо ергiйолга, цудухьа йоккхий еш я со вай мехка се а са дезал а бахаш хиларах, сийлахьча мехка еррига бокъонаш йола дизза гражданаш тхоаш хиларах. ХIаьта вай сийрдача мехка Iаьрнка ядерни морхаш тIатовса моллагIа гIорте, Даьхе лораерий мугIарашка дIаотта кийча ва са пхи воI. Цар шоай декхар дизза кхоачашдергхиларах чIоаггIа дог тийша а я со.

З. ГУДИЕВА,
п. Карабулакера «Западная» яхача птицефабрика птичница, «Нана-турпал».

* * *

Вай Советски пачхьалкхе даим а хиннай наьха вахара хьал тоадеш, цар таро ма хулла дикагIа хилийта гIерташ. Цунна дола цхьаькха а къаьгга тешал да колхозашка болх баьча, бераш долча дезалий, инвалидий, кхычар хьал-таро тоаяра КПСС ЦК, СССР Министрий Совето, ВЦСПС тIанйца соцам.

Со сай шийтта шу даьлча денз колхозе болх беш хьаенай, халача хана дIаболабелар са къахьегама никъ. Из дар 30-ча шерашка. Сунженски райбнерча Кирова цIерагIча колхозаца дувзадаьдар аз сай дерригa вахар, хIанз пенсе яле а боахама гIулакхаш мишта лел ца хьежача Iелац.

Колхозашка хиннача наха пенсеш IотIакхетар — вай мехка юрта боахам ногаш тIа ураоттабеш хиннараш биц ца бар, царна карагIдаьннар кхетадар а цар сий дар а. Цудухьа доккха баркал ала лов сона советски наьха даим а йоакхо еш йолча Коммунистически партеней вай пачхьалкхенен.

Тамаш йилла эргадьннад вай мехкарча наьха вахар, мел эшар долаш да. Сона-м дика дагадоагIа кер бизэалца яа сискал йоацаш иха деноsh. ХIанз уж деноsh вIалла хинна а дий-хьогI аьле хет. Иштта чIоагIа тоаденнад вай вахар. Цхьабакъда, цох кхоачам баь ца Iеш кхы тIа а из тоадеш хьайоагIа вай пачхьалкхе — дерригa а наьха духьа хьадеш яр.

Л. ПИСКУНОВА, пенсионер.

* * *

Ираз да вай мехка вахар. Советий Iаьдал доаккхаш а чIоагIдеш а вай даьша, даьдаьша Iоахийта цIий, хьийта къа зехьа дайнадац. Цунна дола тешал да таханара вай гIоза вахар. Денгара-ди массаза доал кхы а хозагIеи дикагIеи хулаш тоалуш хьадоагIа из. Массехк шу мара дац хIара сага пхи тумага кхоачаш алапи ца доагIача дезалерча бераштa, цар бархI шу даллалца ахча телаш дола закон тIанйца. ШийттагIча пятилетке цуморча дезалерча бераштa шийтта шу даллалца теларгдолаш да из, больничнех алапи а луш, дукхагIа ха лургья нанна цамогаш хиннача берага хьажа.

Иштта йоакхо ю вай партес а пачхьалкхено а берий ноанойи.

Бицбеннабац, хьажа саг а воацаш, интернаташка нийсбенна нах, цхьаь бола ноаной, кIезига пенсеш нийдераш. Укх шера ноябрь бетта денз 20 процент дукхагIа рузкъа дIадохийтаргда къабеннача наьха интернаташкара кхача дикагIа хилийтара, царна молхаш нийра. Тоалургдолаш да кIезига пенси нийдечар хьал, хургдолаш да кхы а дукха дика хIамаш.

Цхьа мохк, цхьа пачхьалкхе яц иштта шоай наьха йоакхо еш, цар хьал-таро тоаеш, могашал лораеш, тIема духьала къовсам лоаттабеш.

Са пхи бер да — кхо кIаьнки ши йиIиги. Царех вить дешархо ва, шиннена Iаьдало пособи тел. Хийла цамогаш хиннача мах боацаш дерзадаьд со а са бераш а, тхоай юрта меттел, района а республиканcки а больницешка. Кхы а хозагIеи дикагIеи хургда вай вахар.

Iаьдало еш йола йоакхо йовзаш, хIара саг декхарийла ва шиЙ болх дика а цIена а бе, пачхьалкхен дисциплина а вай моральни принципаш а телхаярашца лира къовсам лоаттабе. ХIаьта дай-ноаной керттера декхар — шоай бераш Даьхен бизза бола къонгаш хургболаш, къахьегам безаши харцахьа боацаши хьалкхебар. Даьхено еча йоакхонна вай луш дола дош иштта хила деза.

Дег тIара доагIа дIайха баркал ях аз партена а пачхьалкхенна а сай а, сай берий а, беррига советски наьха а цо йоакхо еш хиларах.

А. ХАШИЕВА,
Галашкарча № 2 йолча юкъерча школа хьехархо, пхе бера нана.

Дунен революционни процесс

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ОРИЕНТАЦИИ ПОЛИТИЧЕСКИ КЪОВСАМИ

НонагIа йола производственни отношенеш капитализм хьахилалехьа хиннараш а йолаш долча хьалашка социализм хьалъяра опыт дикка Iоаяьй дунен тIа хIанз. 1917 шера Октябрьски революци хинначул тIехьагIа дукха ха ялале дIайолайир из опыт Советски мехка территоре тIа хьалха пачхаьа Россе хана тIехьайиса хиннача районашка, эггара хьалха Юкъерча Азеи Казахстанеи, хIаьта иштта мехка Гаьнарча Къулбаседе. Цул тIехьагIа дIахо йихьар из халкъа революци котъяьннача кердача Монголе. Капитализм юстара а юташ, социализмагахьа дегIаахара маьхеча опыта аккумулировани е йолаяьй башха дукха ха йоацаш социалистически ориентаце новкъа а яьнна шоашта дегIаахара капиталистически боаца никъ хержача Азеи Африкаи хIанзарча ханарча мехкашка а.

Из опыт йизза тарлуш я капиталистически боацача новкъа дегIаахара теорена — социалистически революцех болча марксистско - ленински хьехама даькъаца. Яхача бIаьшерене кхайнайир Iилман социализм хьаяьраша Карл Марксеи Фридрих Энгельсеи социально - экономически даькъе тIехьадисача мехкий капиталистически стади юстара а юташ социализмагахьа дегIааха йиш хиларах йола гениальни гипотеза. В. И. Ленина XX бIаьшерен кердача исторически хьалашка цу гипотеза Iилман ларда тIа обосновани яьй, теори а еш из дегIайоалайир. Капиталистически боацача новкъа дегIаахара теорена дIахо разработка еш хиннаб Коминтерне, дунен халкъашта юкъерча коммунистически боламе. ДукхагIа долча даькъе, капитализм хьахилалехьара производственни отношенеш нонагIа йолча духь-духьача къамий - специфически хьалашка социализм хьалъяра практически опыт Iа ме Iов, къаьстта хьинаре лела йоланнай из процесс.

МалагIаш да дегIаахара тIехьадиса мехкаш социалистически ориентаце, хIаьта цул тIехьагIа дIахо толаме дегIаахара новкъа довла таро хулийташ дола хIамаш?

Эггара хьалха, хетаргахьа, мохк социальни прогресса новкъа дегIаахар а саго сага эксплуатаци елга мехкара дIадаккхар а ловш долча социальни классий низашта бе даха деза Iаьдал. Амма из дац, моллагIча цхьан класса Iаьдал, хIана аьлча, дукхагIа долча дегIаухача мехкашка хIанз а бокъонца хьахинна а чIоагIъенна а яьннаяц классаш. Из я шиЙ тайпара йола прогрессивни социальни классий низий коалици. Из коалици (е къаман демократически союз) сеца, чIоагIъенна яц. Социально - экономически хувцамаш кIоарг ме лу лакхлу цу коалицера болхлой, къегIаболча ахархой, прогрессивни интеллигенцеи гIулакхъхойн викалий - лоархIам. Иштта а вешта а капиталистически боацача новкъа дегIаахара хьалхарча этапашка политически Iаьдала структурана юкъе хул кагийлр меттел, цхьадолча даькъе, юкъера буржуази а. Из дош Iалаьмате принциниальни да. ГIулакх мишта отт аьлча, хувцамаш хулаш йола из ха юкъара демократически кеп йолаш хул, цудухьа юкъерча буржуазе патриотически уйлаш йолча тIоаний объективно йиш я прогрессивни хувцамаш хьаллаца. Революционно - демократически Iаьдало лерхI из хIама деш, цу этапе шиЙ социально-политически база кхоачам боллаш шера хила еза аьнна. Революционни процесс сихъе, революционно - демократически Iаьдала политически база йола къаман демократически фронт готье гIортар чIоаггIа новкъа дала мег мохк социализма новкъа дегIаахара. Шеко яц, кIоаргга социально - экономически хувцамаш хулаш, тарлу уж хувцамаш хилар га ловш дола низаш цу наькъа тIара довла, тарлу цу тайпарча коалице доакъошхой шек бувла. Опыто хьахьокх, революционно - демократически Iаьдала шин оагIорахьара кхерам тIалатташ хилар. Цхьан оагIора, прогрессивни буржуазни элементаш, социалистически ориентаце беррига хана бола союзникаш ханал хьалха блоках дIахоадаяро контрреволюце мугIараш совдаха, революционно - демократически Iаьдала социально - политически кIийле йохаc тарлу. Практике цу тайпара хIамаш цкъаза дуккхапахьа хулаш да. Вокх оагIора, шиЙ социальни составага диллача сов шера йолча къаман - демократически фронто новкъарло ю бокъонца йола чурЙ а арахьара а прогрессивни политика чакхъяхара, даим тIалоаттабу социальни хувцамаш хьоарчадара, социалистически ориентаце наькъа тIара дахара кхерам. ХIаьта из хIама новкъадале а, практике долаш да цхьадолча афроазиатски мехкашка. Лоацца аьлча, вахаро дIадех социалистически ориентаце мохк политически дегIаахара стратеги цун къаман - специфически хьалашка хьежжа, царна лаьрхIа анализ а яь, уж хьалаш теркал а деш оттаяр. Мохк социалистически новкъа бахара эша шоллагIа дола лоархIаме хIама да революционно - демократически Iаьдало къаман экономикера командни лакхаленаш дIалувцари, социалистически перспективай лоархIам а беш, из ма могга дегIакхувлари. Укхаза хила йиш я частни предпринимательство, хIаьта цунах пайда нийбу, амма укхаза а социалистически перспектива лоархIам а беш. Из моллагIа дола атта декхар дац.

Долчча бесса аьлча, социалистически ориентаци из я шиЙ тайпара йола социалистически яр йолаллехьара этап. Цо де дезар да дIахо социализм хьалъяра эша объективнии субъективнии хьалаш хьадар. Пачхьалкхени частнии сектораш — уж медала шин оагIон хьисапера хIамаш. Духхьал из а вож а хиларо, уж вIаши уллув яхаш хиларо, царна юкъерча къовсамо мара хьаергьяц мохк социализм хьалъяра этапа чу балара йола материальни база. Капиталистически боацача новкъа дегIаахара юххьанцарча этапашка хIаьтта хьахулаш латташ мара из ца хиларагIа алхха цхьан пачхьалкхен сектора хало а хургда, цу гIа а дилла де вIаштIехьдоалаш а хургдац дуккха доакъош дола къаман экономика дегIаккхувлар, балхаэле дIаяккхар, баха вах царна эггара чIоагIа эшаращца Iалашбар санна йола эггара чоалханегIара проблемаш цу сахьате къестае. Вешта аьлча, пачхьалкхен сектора хала хургда хьалха частника кхоачашъеш хинна функцеш ерригаш а цу сахьате шийна дIатIаэца, къаьстта торговлеи гIулакхаш дечеи сфере. Амма кхетаде хала долаш дац, пачхьалкхен сектор ма могга дегIайоалаеш ца хилча, экономика керттера дакъа из ца хилча, цун социальни декхар частни предпринимательствана эшараш дар а доацаш къахьегамхой хьашташ кхоачашдар лоархIаш из хилча, дувца дезаш а дац социализмагахьа дегIаахарах.

Цу тайппара, социализм хьалъяра йола материальни база хьалъяра хьашташа дIадех, керттера теркам пачхьалкхен сектор дегIакхувлара тIаухийтилга. Амма цунца цхьана, опыто хьахьоккхача тайпара, пайдана а лоархIаме а да хаьддача гома чу, хаьддача боараме, революционни Iаьдало цIенхаштта тIахьожам а лоаттабеш частни секторга дегIааха йиш хилийтар, вIашагIийна сектораш хьаяр, боахама доал дара ханна йола кхы формаш юкъекхувлар.

Практике из да, социалистически ориентаце мехкашка вIаши уллув йолаш хилар вIаши къесам лоаттабеш йола, вIаши моастагIал дола, бухсоццача кхаьчача цу шиннех цаI мара хила йиш йоаца, амма дикка дIаьххача хана цхьанне доацар шоллагIчун хиларагIа вIаци ювзаенна йола, объективно закономерни йола ши тенденци: капиталистически йоацеи капиталистическии. Хьалхаръяр пачхьалкхен кооперативни боахамах латт, шоллагIъяр — частни къамани кхыча мехкийи предпринимательствах.

Социалистически ориентаце пачхьалкхенаша делерхIар да моттигерчеи кхыча мехкийи капиталисташна социалистически перспектива «болх байтилга». ТIехьа цIи яьккхараш гIерт, социалистически ориентаце пачхьалкхе ше лаьцача наькъа тIара ляккха. Цар шоай хур ду къахьегамхошта, мехка дерригача политически вахара шоай влияни лоаттае гIерташ, коррупци, законах йоаца валютни операцеш, контрабандни акцеш ю, пачхьалкхен сектора поцизеш толхае гIерт. Цу тайпара йола практика социалра социалистически ориентаце пачхьалкхено каст-каста репрессивни гIулакхаш ду частникана духьала, цун болх бара йола таронаш кIезиг а еш, цунна тайп-тайпара дола доазонаш а уттадеш. ШиЙ оагIорахьара частника а тох пачхьалкхенна хIама: болх чIоаггIа юхаоз, оборотера капитал юхадоаккх, чIоагIъю саботаж. Бухсоццаш социалистически ориентаце пачхьалкхенен частни предпринимателаи юкъера гIулакхаш талхарагIа экономически дегIаахара темпаш лохлу, инфляци кIоарглу, эггара чIоагIа эшаш дола товараш кIезиглу и. кх. дI. ХIаьта частни предпринимательства балха духьале а ца еш, царга шоай хьаштдар дайташ хилча, социалистически ориентаци шиЙ наькъа тIара яла тарлу, масала, Садат волча хана Египте санна.

Долчча бесса аьлча, цу шин тенденцена юкъера къовсам классови къовсам ба. Хьан, мала? Из дош социалистически революци йолча хана каст-каста баррикадашка, герзаца къизача къовсамашка, граждански тIема наькъаца къестаду. Социалистически ориентаце мехкашка классово-политически къовсам каст-каста лаьгIо ирал йоацаш хул тIахьежача. Цхьабакъда, из а ба, вож санна, низкъала, тIагIертта, компромис йоацаш. Кот мала варгва цу къовсаме? Шеррача исторически планага хьежача, шеко а йоацаш, котдовла деза прогрессивни низаш, хIана аьлча, вахарца цхьана гIа боахаш долх уж. ХIаьта хIара хаьддача моттигах дувцаш хилча, къовсам чакхбалар революционни Iаьдала политика нийса хиларах, цунна нах шийна тIехьбаха, шоай цигарчарна таррача хьалашка социализм хьалъяра дунен опыт, реальни социализма мехкаша, дунен дерригача прогрессивни низаша деш дола гIон новкъосталиЙ шолгIаре лувца харах тийша да. Мукъадийнна мехкаш, капитализми цун дегIаьхка формаши юстара а юташ, социализма оагIорахьа дегIаахара эггара лоархIамегIа дола хIама да реальни социализма мехкаш шолгIаре лувцар.

Алексей КИВА,
исторически Iилмай доктор.

(АПН).

ПИСЬМОШ

Садетта кIордадаьд

Укх тIеххьарча шерашка йовзаргйоацаш хувцаеннай город Малгобек. Хьалдаьд дуккхазза вIаштIара даь наха чубаха цIеною, культурно-бытовой гIулакхашта йола объекташ. Лоацца аьлча, хьахиннай бIарчча керда микрорайонаш, нах баха поселкаш. Из дог гIоздоаккхаш дола гIулакх да. Массанена довзаш да уж хувцамаш. Царех дувца гIертац тхо. Оаха белгалдоахаш дараш да бахача наха чIоагIа новкъарле а еш, укхаза нийслуш дола кхоачамбоацараш. Городерча Восточни посселкерча Весенняя яхача улицагIа баха нах цигара кхычахьа баха дIа ца бахача де хIама доацача хьала тIа эттаб. Укхаза наьха цIеношта итт метр мара гаьна доацаш Iалаьмате доккхий гувнаш хиина латташ а кхы хьатIакхухьаш Iодессадеш а да кхо, нувхаш, къе дайна коа тIара оалхазараш. Царех хIайоагIача хьажах, баха йиш йолаш бац нах. Iалаьмате дукха мозий да. Из бахьан долаш дукха лазараш хул наха.

Нах, транспорт дIаюха яха йиш йоацаш еха я поселкера Гагарина цIерагIа улица. Итт шу совгIа ха яьннай из тоа ца ю. Саг хала цамогаш хилча а скори помоща машина тIая йиш йолаш яц укхаза. Уж лакхе дийца кхоачамбоацараш дIадахара цкъа санна дуккхаза лийткъад тхо Малгобекски горисполкома, городской ЖКК кулгалхошка. Цунах хулаш хIама дац. Садетта кIордаьдаьд. Хьай низ кхоача гIо де тхона, хьамсара редакци.

г. Малгобек Восточни яхача поселке бахаш бола нах:

Ю. ДОЛАКОВ, А. БЕЛХАРОЕВА, Я. ЯНДИЕВ, Н. КОРТОЕВ, Х. ГАГИЕВ, веррига а бархI саг.

Тхона эшашдар теркалдац

Назрановски районе йоккхагIчарех юрт я Экажкъонгий-Юрт. Итт эзар совгIа саг вах укхаза. Царех дукхагIабараш совхозе, районерча промышленни предприятешка, организацешка, учреждeнешка къахьегаш ба. Лоацца аьлча, Даьхенна хьалхашкара шоай декхар цIена кхоачашдеш ба уж берригаш а. Ишттачарех ба Нохч-ГIалгIай АССР заслуженни механизатор, Назрановски райсовета депутат вола коартолаш кхею звеньевой Угурчиев Iамирхан. ЦIи хеза бола коартолаш кхею звеньевойш Евлоев Хьажбикар, Аушев Ювсап, хIамаш тега мотористка Муталиева Люба, ГI. Ахриева цIерагIча «Электроинструмент» завода машинаш ераш Экажев Яхьъя, Муталиев Мартазкъа, цар массане цIераш лаьа а варгвац.

Иштта хьаьнала къахьегаш боахкача наьха кIезига йоакхо ю района а «Экажевский» совхоза а кулгалхоша. Тха йоаккхача юрта кога гIирс, сахьаташ, радио, телевизор тоаеш, кхыдола бытовой гIулакхаш деш цхьаккха мастерской яц. 40-50 шу ха йолча тишача, баьдеча помешене я тха клуб, цунах из цIи яккхар эхь долаш я из. Дийнахьа сарралца кхашка болх беча механизатораштa, кхыча болхлошта лувча моттиг яц, банн хьалъергья яхаш дувца итташ шераш дIаихад. Уж дерригa гIулакхаш а нийца Назране е г. Орджоникидзе аха безаш ба нах. ТIаккха балха тIера а дувлаш уж гIулакхаш леладе тха вIаштIехьдалац. Цудухьа редакцегара оарц дехаш язду баха ер каьхат.

К. КОСТОЕВ, Х. ГАГИЕВ, М. ГАГИЕВ, I. ТОЧИЕВ, Б. МАРЗАГАНОВ.

Экажкъонгий - Юрта баха нах.

КХАШТА ХИЙ ЭШ

Мелла а хозен дIаьхен дувцарах хабарех гIулакх хургдац, е хила йиш а яц. «Хабарал худар тол», — яхаш да хьалкъа кица. Уж дешаш дагадох Малгобекерча совхозий кхашка хий тохара балхашка хьожаш. Хабараш Iалаьмате дукха дувц укхаза, цхьабакъда, кхашка дIакхоача хий геттара кIезига да.

Эггара хьалха тхо хилар «Алханчуртский» совхоза кхаш леладеча отделене. Укхаза отделене управляющи волча Джанхотов Бек-Хана соахка коа дIаоттаяьчара меттахьа яккханза латта насосин станци хьа а хьувкхаш дувц:

— ХIанз ер тоае йолаяьй оаха. Тха механизаторашта юкъе толашагIчарех вола тракторист Хутиев Салман хургва укх шера тха отделене дIайийнача хIамашта хий тохаш. Насосин станце мотора эша оатхалаш я совхоза мастерскешка вахав из. Совхоза керттерча складе йолаш я хий тохара эша «РРК» яха турбаш а. Iай хий тохара балхашта бархI саг а кийчваьв совхозе. Укх шера тха отделене хий тохаш хургья 40 гектар свеклаш, 200 гектар ялатийна лаьрхIа йола хьажкIаш, цхьадолча даькъе ги даккхара лаьрхIа йола люцерн. Цхьан кIирагIа дIадоладе лерхI оаха дIайийнача хIамашта хий тохара балхаш...

«Алханчуртский» совхозе хий дехкаш лоархIаш да 894 гектар кхаш. Царех 185 гектар комсаш дIаяьлча юхедисараш Б. Джанхотова кулгалдеча отделене да. ХIанз эггара дукхагIа дIайийнача хIамашта тIоадал эшача хана хий тохара йола техника кийчъелга дIадоладеш мара бац отделене. Тахханалца хий дилла цхьа гектар ца хилара мукIарал ду управляюще. Цунца цо хьагойт «Со се массанахьа хиш дехкача кхашка а хиннав, «Алханчуртский» совхозе хIанзлехьа 130 гектара тIа хий а диллад»,—яхаш района юртбоахама- управлене керттерча агронома П. И. Уманцева тхона дийцар харц хиннилга.

«Кавказ» совхозе хий дехкаш лоархIаш да нийс бIаь совгIа гектар кхаш. И. Герасименко бригадир волча шоллагIча бригадана юкъебоагIаш ба совхоза хий дехкараш.

— Апрель чакхбоалаш дIадоладаьд оаха хий тохара балхаш, — дувц И. Герасименка. — Iуйрийна ялх сахьат даьлча денз сайрийна ворхI сахьат даллалца ДДН-70 яхача агрегатаща хий тохаш ба трактористаш П. Галкини Н. Гусеви. Укх деношка болх бе йолайолийтаргья оаха кхоалагIа агрегат а.

ДIахьежача гуш бар кIирна хий тохаш боахкараш. Цу тайпара пхи агрегат я совхозе. Бакъда болх беш царех шиъ мара яцар. Кхо агрегат цхьаккха хIама ца деш латташ яр. Бригадира яхачох, механизатораш ца тоъар бахьан долаш да цар болх ца белга. Цхьаькха а да белгалдаккха дезаш — кхаь кIирагIа шин агрегато болх беш 20-ча мая РАПО оттаяьча сводках 59 гектар мара яц «Кавказ» совхозе хий дилла.

Ялх бIаь гектара тIа хий дилла дезача, ГI. Ахриева цIерагIча совхозе а 130 гектар доакъарийна лаьрхIа йолча люцерна кхай тIа мара хий дилладац тахханалца. Ши насосни станции йиъ хий тоха агрегати я совхозе. Царех лерттIа пайда ийцача дуккха дукхагIа хий тоха йиш яр совхоза мелиораторий.

Цу кхаь совхозе хий дехкаш лоархIаш да 2400 совгIа гектар кхаш. 16—19 шу хьалха лаьтта кIал ехкача асбеста-бетона турбашка гIолла хий тохаргдолаш дукха паччахьалакхен рузкъа дIадохийташ цу хана хиннача «Кавказ» колхоза хьалъяь я из хий детта система. Цу хана денз колхозо а тIехьагIа вIашагIъехкача совхозаша а доал ца дар бахьан долаш дукхагIча даькъе болх беш яц из система, каьхата тIа дIалоархIаш хилар мара.

Лаьтта кIал йоахка турбаш лийлха, гидранташ телха хилар бахьан долаш, эггара дукхагIа лаьрхIача а, цу система кхоалагIа дакъа мара дац дIайийнача хIамашта лерттIа хий дIатоха йиш йолаш, хIара шера йоккхий планаш графикаш увттайой а. Цхьа хIама да аьнна алийта леладеш гIулакх да из.

Цу системах хий дехка дерригa кхаш хьаийцача, барайтта шера цар тIера чуийца хьувкъам хий ца дехкача кхашкара чуийцачул дуккха кIезигагIа ба. Боахамаша шоашкара доагIа доал даьдац мелиораци яьча лаьтташта. Цох бехк кхачац-теш система хьаяьрашка, районера совхозаш чуйоагIача «Чеченингушвино» объединенега? Хетачох кхоач, кIезига а ца кхоачаш.

Цу хьакъехьарча бехктокхама дош къаьстта ира отт хIанз М. Горьке цIерагIча совхозе бетона нийшка гIолла хий хьаухаргдолаш тохаргдолаш керда система хьалъярца дувзаденна. Из хьалъеш подрядчик я «Чечингводстрой» гIишлон управлени, хIаьта заказчик а «Чечингводстрой» хьалъеча предприятей дирекци я. Укх тIехьарча шин шера хьалъяьннарг лаьрхIа совхоза дIаеннай 2564 гектара тIа нийшка гIолла хьадоагIаш хий детта система. Совхоза а РАПО а виналаш юкъе болаш паччахьалкхен комиссе хьаяийцай из керда система. Бакъда, тахан лерттIа пайда эца йиш йолаш дац цун кхоалагIа дакъа а.

— Керда система эксплуатаце хьааэцача хана ше къаьсттача акта тIа белгалдаьхадар гIишлонхоша кхоачаш ца даь дукха балхаш.— дувц совхоза директора Бузуртанов Хьусена. — Лоацца хана, хIамашта хий тоха ха хьатIакхачалехьа, уж дIадаха дош а деннадар гIишлонхоша. Бакъда, шоай дош цар тахханалца кхоачашдаьдац. ЧIоагIа гIалат даьннад тхо царех тийша хий дехка система хьаийца. ХIанз дIайийнача хIамашта лерттIа хий тоха йиш йоацаш лел из бахьан долаш.

Хий дехкаш лоархIача кхо эзар гектарах совхозе хий техадац пхи бIаь гаргга гектара тIа мара. 36 гектар баьцадаараштa шозза хий техад, юкъ-юкъе ялаташтеи люцернанеи цкъа техад.

ЧIоагIа Iолаткъаш ба совхоза воккхагIвола гидротехник М. Мержоеви баьцадаарий бригада бригадир Б. Тангиеви. Цар хьахьувкх лурчогIа эксплуатаце хьаенна болх ца беш йола канала веткаш. Цхьаннахьа хий хьачуда дезача нийл ах метр лохагIа да Алханчуртски канала чура хий. ШоллагIчахьа хий нийшка хьачудоагIа, лерттIа уж чIоагIъяь ца хиларах цхьа бIаь метр гаьна далалехьа нийшка сацац хий. Лаьтта Iодода из. Цул совгIа дIакъовлалуш яц хий хьахецаш йола аьшка низ а. ЛаьрххIа бульдозер а йоалаяь хьаделеи дIакъовлеи дезаш да укхаза хий. Цу тайпара моттигаш геттара дукха я хьалъяь яьннай аьнна «Чечингводстрой» управлене гIишлонхоша дIаеннача хий дехкача системе.

Машинкаца кепатехача йиъ страница тIа дIаяздаь да цар нийсдалийта кхоачамбоацараш. Уж дIадахара дукха сагота бац гIишлонхой. Цу деша шозза шоаш ехка ханаш тIехьялийтай цар. Мичча беса а шоашта тIера бухь дIабаьлча, дIахорчох сийна цIи яьлча а уж сагота боацачох тара да гIулакх.

Цар шоашкара доагIар ца дар а боахамаша лерттIа кийчо ца яр а бахьан долаш дуккха тIехьдаьннад Малгобеке дIайийнача хIамашта хий тохара балхаш. Пхиъ ахи эзар гектара тIа хий тоха дезача, таххаиалца хий техадац ворхI бIаь гаргга гектара тIа мара.

Уж кхоачамбоацараш дIа ца доахе, хий тохара балхаш тоадара шо-шоашка доагIар районерча совхозий, РАПО, «Чеченингушвино» объединене, «Чечингводстрой» управлене, республика мелиорацеи хии боахамеи министерства, кхыча службай кулгалхоша сухал ца бой хьувкъам совбаккхара тIанийца декхараш кхоачашде таро хургьяц.

А. ХАРСИЕВ.

Хьадувла, дагадовла вай!

КIОАРГГА УЙЛА Е ЕЗА ДОШ

Укх тIеххьарча бетташка «Сердало» тIа кепайнйттача материалаша хьахьокх гIалгIай литературни меттах доахка кхоачамбоацараш ца хилча бакъахьа хеташ цар автораша уж язъяьлга. Иштта деце-м кхы сендухьа язъергья уж? Цхьабакъда, сона иштта хетар аьнна — моллагIчоа из хете а — юкъедахьа йиш яц хувцамаш. Из дикка уйла е, тахна, массане яхар фуд хьажа, гIойленагIдар хьаллаца, хьатIаэца дезаш хIама да. Цудухьа нийса никъ ба цу деша «Сердало» редакце хьалаьцар.

Аз теркам тIабахийта йиишай газета тIа цу хьакъехьа ара мел яьпиа материалаш. Цхьаяраш тIа дикача маьхе уйлаш я, цхьаяраш тIа лакхе ма аллара автораша ше - шийна хеттар аьннад, бакъда, цу аьнначох дуккхадар пайдана а хьатIаэца йиш йолаш а дац. Статьяш тIа увттадеча дешаш тIа автораша йоах цхьаццадола меттацара кхоачамбоацараш бахьан долаш гIалгIай меттала деша хала да. Сона хеташ хала да кIезига дешачоа, хIаьта каст-каста дешачоа, наьна метталара дешар шийца хиланза даргдоаца хIама лерхIачоа хала хургдац. Массадолча метташка нийслу Iоаздаьчча бесса Iо ца деша дешаш.

Из иштта дале а цхьадола хувцамаш-м дича пайдана хургда гIалгIай литературни меттана. Бакъда, кепатехача статьяш тIа мел яхар дой мотт геттара чоалхане хургба, тIаккха геттара хала хургда наьна меттала деша. Лоацца аьлча, тоалургбац мотт — талхаргба.

Масала, «Сона бакъахьа хет» яхача статья тIа йоах, а дIаьхдара цунна ь тIатоха деза. Цунах хила пайда бац. Оаз кIаьдлургья, бакъда, йIаьхлургьяц.

Лакхе йийцача статья тIа а иштта кхычахьа а нийсденнад деша юххье **ай** ца а яздеш **эй** яздара тIахьехаш: **аьве—эйве,** иштта кхыдараш а. Из хувцам бе эшац аьнна хет. Укхаза хьахозар **а**-неи **э**-неи юкъера оаз я. Цхьаькха а да цу статья тIа со дувхьала волаш. Из-м статья тIа доацаш кхычаргара а хезад сона. **Хургйии, воагIаргвий, хьожаргвий,** иштта цу тайпара кхыдола а дешаш **р** юкъе доацаш язде деза яхаш. (**ВоагIагвий, хьожагвий,** и кх. дI. а). Из эшаш дац. Литературни меттаца нийса доагIаш да уж дешаш вай вIашн бувцача меттала уж даьхача нийса хургдац. ХIаьта бокъонца теркам тIабохийташ цу дешашка ладийгIача цига **р** хоз. Низткъа-м хоз из. ДикагIа да уж дешаш ший безам болчо литература а да. Вийсде, иштта аргдолаш, безам боацачо вешта аргдолаш дитача. Дожарий хаттараш хувца деза яхаш моттиг я статья тIа. Масала, **хьан** ца а яздеш **хьаназ** язде деза йоах. Цунца цхьана дешаш а хувцаргдолаш: **почтальоназ, космонавтаз,** и кх. дI. а. Цунна цхьаккха раьза хуле тамаш я.

Укхаза а кхыча статьяш тIа а нийслу **ахархочоа, болхлочоа** яздича бакъахьа да е **ахархочунна, болхлочунна** яздича да яха дош. Сона хеташ иштта а вешта а яздергдолаш дитача бакъахьа да из. Метта таронаш дукхагIа хилийтара пайда лу цо.

ЧIоаггIа уйла е езаш дош да йIаьхачеи лоацачеи мукъа оазий дош. Цхьабараша йоах нагахьа санна **а** шолха яздича цунах дIаьха **а** хургда. Сога диллача цунах вайна дага доаллаш дола дIаьха **а** хургдац. Из иштта Iояздаьчча бесса шолха Iодешаргда дуккхачар (**аала, ваагIа, лаалла,** и. кх. дI. а). ХIаьта керда хьарак юкъедоаладича цо кепатохара новкъарло ергья. Цудухьа из алап ше хиннача бесса дитанза даргдац. Эрсий меттала а ма хозий из дIаьха а лоаца а. Масала, **надо, лава, знамя,** и. кхыдараш а. Бакъда, дешачунна хьалхашка из оаз йIаьха я лоаца я яха хаттар-м оттац. Денна наьна меттала дешачунна хьалхашка а оттаргдац аьнна хет. Кхыча тайпара да деша чаккхене малагIа **а** оттадергда яхар, дош дожарашца хувцалуча хана. Масала: **рама, бала, хотта,** иштта кхыдола а чаккхене а латта дешаш. Укхаза чIоаггIа новкъостал дергда **н** алап дукхагIа метта юкъе доаладаро. ХIанз уж тайпа дешаш доала дожаре доахаш чIоагIа хало хьег. Iоаздечар а, дешачар а . Масала, цIера дожаре а **рама,** хьан? сен? яха хаттар оттадича а ше долчча бесса **рама** хул. Из цхьа масал мара дац. ХIаьта нагахьа санна хьан? сен? яхача хаттарашца дош хувцаш хилча цига деша чаккхене **н** увттадой, цунах боккха пайда баргба. ТIаккха язде йиш хургья: **раман, болан, хоттан,** и кх. дI. а. Лаьтта — **лаьттан** ма оалий вай, кхыдараш ала мегаргдеций иштта? Лоацца аьлча, цIера дожаре чаккхене **а латташ** мел **дола** дешаш доала дожаре **хувцалуча** хана цар чаккхене **н** оттадой гIалгIай метта дIаьха **а** ца хилара дош дукха хIама ца эшаш дIадоаккх цо. Нохчий метта из дош латтац. Цига шерра юкъекхувл **н** яха алап. ХIаьта нохчийи гIалгIайи метташ юкъе башхалонаш хилар мара доацаш вайнаьха метташ да. Нийса хургда пайдане дар кхыча меттацара хьаийцача, цунца мотт бIаьхегIа бича, бувцаш аттача баькхача, Цул совгIа, хьан? сен? яхача хаттараша шоаш хьалхадоах доала дожаре деша чаккхене **н** алап хила дезилга.

Кхытайпа къамаьл эш дIаьха **о, е** алапашта. Укхаза **уо, ие, иэ** яха дифтонгаш юкъейоалае еза. ТIаккха **догIа** делх, — чурт **дуогIа, мела хий,** — хий **миела** (воду пить) язде йиш л, уж дешаш Iодешача хана атта кхетадеш а хургда. Цу хьакъехьа «Динза даргдоацар» цIи йолча статья тIа нийсса йоах аьнна хет сона. Цхьабакъда, цу тIа белгалдаь массанахьа **й** юкъедоаладе деза яхар эшац аьнна хет. Масала, эшаш дий **йа** нагахьа санна **я** алап гIалгIай алфавита юкъе долаш хилча? Цунах хетта ала безам ба са цхьаболча автораша белгал ма дарра дешашта юкъе нийсделча **аь**-на меттел **я** яздича нийсагIа а метта аттагIа а хургдар аьнна. Масала, **лятта, дятта, вянна, ряна,** иштта кхыдараш а. ХIаьта деша юххье нийсделча хIанз вай яздечча бесса **аь** а яздеш. Из грамматика тIа белгалде йиш яр. Иштта уйла я «ХIанза-м хьалха дац...» цIи йолча статья тIа а. Цу статья цIеро дагадайтар сона: цхьабараша **хIанз-м** язду, вокхар **хIанза-м** язду. Сога хаьттача, **хIанза-м** яздича нийсагIа хургда. Из иштта хаза а хоз. ТIаккха санна лоацду из дош. Ала деза гIалгIай меттала дуккха а нийслу лоцде ца эшаш лоацдеш дола дешаш. Из бахьан долаш метта мукъам, цун тайжжа хилар, хоза хилар, ээди хилар а эшалу. ХIаьта цхьайолча статьяй автораша йоах кхы а лоацде дезаш дешаш да. Масала, **вокхсаг, йокхсаг, юртхо, лоалхо, мехкхо.** Уж а цу тайпара кхыдола а дешаш шоаш хьахоззача бесса язде деза.

Нагахьа санна **бежаIу, жаIу** яха дешаш цхьана язде деза яхилга хьаллаца йиш йолаш дале, **тохкамбаьб; хувцамбаьб** цхьана язде деза яхилга хьаллаца йиш йолаш дац. Цунах дош дIаьхдалара совгIа хила пайда бац. ХIаьта дешаш сов цIаьха хиларо дешачарна хало ю. Уж тайпа дешаш цхьана язде ца доагIалга хьахьоккхаш да цхьа хIама: из дош дукхален таьрахье оттадича хоалу из цхьана язде ца доагIилга. Са цIаькха а белгалдаккха безам ба къаьст-къаьста язде доагIа дешаш къаьст-къаьста язде деза аьнна, нагахьа санна гIалгIай литературни мотт наха аттагIа кхетабергбар де вай доахке. Духхьал глагола ларда тIа хьахинна вIашагIхоттаденна дешаш доацаш. Бакъдар аьлча, из-м аз а кхычо а шийна бакъахьа хет-хетар аларах чакхдоалаш дац. ХIара дош хьахилар, цхьана е къаьст-къаьста яздар шеший бокъонаш йолаш да. Укхаза лингвисташа шоашта хетар аргда. Бакъда, денна цу наьна меттаца болх беш бараштa, произведенеш хьакхоллаш бараштa бе-башха дац шоаш лебеш бола мотт из шоай герз мичча бесса хилар. Цудухьа ер саготонаш я газета тIа техача статьяй авторий яраш. Цудухьа ях аз а сайна бакъахьа, пайданегIа хетар.

ХIанз вай произведенеш тIара литературни мотт хьакхелла 50 шу гаргга ха я. Цул хьалхагIа латински алфавита ларда тIа хиннаб из. Кнжкаш дешараш баьннаб цу меттага. Цудухьа цу тIа доккхий хувцамаш де яхараш нийса лец. Вай мотт-м бац овлан тIара хувца безаш. ХIаьта цхьаболчар яхар иштта кхетаде доагIа. Мотт тоабе а денна, из геттара толхабе, чоалхане баккха йиш яц.

Масала, эшаш дий **кулгаш, когаш, урсаш** яхача а иштта кхыдолча дешай чакхенашка а **ш**-на меттел **ж** язде. Цхьаволчоа из иштта хоз аьнна. ХIанзалца хьайоагIача хана дош дукхален таьрахье латташ хилар белгалдеш цун чаккхене **ш** яздаьд, яз а ду. **Ш**-на меттел **ж** яздар **ванах** ца а яздеш **ванагIа** яздар морг ма дий. КIезига уйла йича кхетаде хала дац **ванах** яхилга **«ва нах»** яхача шин дешах хьахинна долга. ХIаьта **ванагIа** яхар мичара метта юкъе денад ховш саг вац.

Юххера а ер статья чакхйоалаш са ала безам ба вай хIанзалца уйла ца яьча, атта тоаде йиш йолча цхьан хIамах. Массехк цIердош вIаштIехьа- тIехьа нийсделча цар чаккхенаш, воашта уж мишта язъе еза шаьрра хьахоззашехьа харцахьа язъю вай. Из бахьан долаш дешараштa, къаьстта гIалгIай меттала деша дIаболалуш бараштa чIоаггIа новкъарле ю. Масала вай язду: **кочи, коги, кулги, саги.** иштта кхы дIахо а. ВIалла шеко йолаш дац укхаза деша тIеххьарча даькъе латта мукъаза оазаш шолха яла езалга. ТIаккха: **коччи, когги, кулгги, сагги** яздергда. Из атта дешалуш а хургда. ХIаьта цу дешашта чаккхене цига хозаш дола **й** дIатIатохе кхы а дикагIа хургда, мотт ший лертIа баккхара. Нохчий литературни меттала иштта долаш а да из.

Газета тIа кепатеха цхьайола материал Iойийшача хеталу хIанзалца хинна гIалгIай литературни мотт геттара харцахьа хиннаб-кх, из хIанз денз цун бокъонаш тахка а техка, керда хьакхолла безаш ба-кх, аьнна. Уж уйлаш нийса яц. ГIалгIай йоазон мотт-м 60 шу хьалха хьа а кхелла, болаш ба, цу меттала хьакхелла литература а да. Нийсде, тоаде дезаш хIамаш-м кхыча къамий метташка а нийслургда. Аз кхетадечох газето айдаьр меттаца долаш дола дIадаха, тоаде йиш йола тIалаташ дIадахар, цунца вай наьна мотт дешараштa аттагIа хургбар делга да. Из хала а доацаш дулургдолаш да. Цунна тешал деш я газета тIа цу хьакъехьа кепатеха материалаш.

БОКОВ Ахьмад, ВЦСПС- еи СССР яздархой Союзен преме лауреат, Нохч-ГIалгIай АССР халкъа яздархо.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

25 шу гаргга ха я Чехословаке машинаш ераша Советски Союза текстильни промышленноста оборудовани лоаттаю. Эзараш я Москван, Ленинграда, Иванова, кхыча городий предприятешка болх беш йола ткацки станокаш. Цу продукце эггара йоккхагIа йолча экспортерех цаI я Всетинера «Збройовка» яха машинаш ю комбинат.

СУРТА ТIА: «Збройовка» цехе хьаеш латт СССР лаьрхIа челнок йоаца ткацки станокаш.

ЧТК—ТАСС сурт.

Дуне цхьан кIирагIа

ЦIЕНАЧА ДЕГ ТIАРЧА ДОТТАГIАЛА БУВЗАМАШ

Хана тохкамагIа чакхдаьнна доттагIал дIахо чIоагIдалар — иштта ала мегаргдолаш я официальни доттагIлен визитагIа Инде Республика Премьер - Министр Раджив Ганди Советски Союзе веча Москве хиннача советско - индийски переговорий итогех. Уж хилар доттагIален деррига вIаши кхетадареи хьале, хIаьта вай традиционни бувзамаш кердача хьисапе советски а индийски а халкъашта хьашт долча, Азеи дерригача дунен тIарчеи машара хьашт долча тайпара шер а делар.

Индийски кица да, эггара лоацагIа бола никъ нах вIаши духьала ухар ба, яхаш. «ДIаух шераш а итташ шераш а, вай мехкашка бахача наьха ноахалаш хувцалу, — белгалдаьккхар КПСС ЦК Генеральни секретара М. С. Горбачева, Кремле шу оттадаьча къамаьл деш, — бакъда тIехь - тIехьагIа лакхлуш дегIадоагIа СССР-аи Инденеи юкъера доттагIали цхьана дIа-юха леладу гIулакхаши».

«Советски Союзацара доттагIали вIаши дIа-юха леладу гIулакхаши, —белгалдаьккхар Р. Ганде, — тха арахьарча политиках дIахала йиш йоаца дакъа да. Тха халкъо советски халкъ ший доттагIа лоархI, тхона хало тIаэттача хана тхона уллув а латташ».

Вай сийлахь - доккхача шин халкъа юкъе долаш дола айха доттагIал чIоагIдаро гIо ду советски индийски кулгалхоша дIа-юха визиташ яра. Вай мехко боккха мах бу машари дунен халкъашта юкъера кхерамзлен чIоагIъяра гIулакха, блокех дIа ца кхетара болама лоархIам лакхбара Инде юкъекхухьача даькъа.

«Кердача Инде памятникаш» аьннад ший лоIамерча Инде эггара хьалхарча Премьер - Министра Джавахарлал Неру советско - индийски экономически Iилма-технически цхьана гIулакхаш а леладеш хьалъяьча йоккхийча объектех. Уж я таханарча Инде промышленни ландшафт эргайоаккхаш хийца йола Бхилаереи Бокарореи металлургически гиганташ, машиностроительни станкостроительни промышленноста предприятеш, атомни электростанцеши кхыйола энергетически объекташи.

ХIанзара визит йолча хана кIал кулгаш яздаьд кердача лоархIамеча советско-индийски документашта: 2000 шерага кхачалца йолча юкъа цхьана леладеча экономически, торгови, Iилма - технически гIулакхий керттерча лостамий хьакъехьарчеи Инде дукха хьалда объекташ хьаяра цхьана экономически технически гIулакхаш леладара хьакъехьарчен соглашенешта. ЦIенача дегтIарча доттагIала бувзамашца ювзаенна йолча шин паччахьалкхено вIаши цхьана леладеча гIулакхий керда доазонаш хьаделл цар. Цу объекташа гIо дергда Инде къаман экономика паччахьалкхен сектора лардаш чIоагIъеи цун керттера отраслеш дегIайоалаеи, дохаргдоаца советско - индийски доттагIал тоадара юкъе хьош дола доккха дакъа хинна дIа а оттаргья.

Р. Ганди Советски Союзе хилар — дунен кепайоазон оагIоп тIара керттера тема. «Индийски правительствана керте латтар Советски Союзе вар, белгалдоах «Нэшнл геральд» яхача индийски газето, — массане юкъара машари шин мехка юкъера доттагIали чIоагIдара лозунгагIа чакхйоал». Советско - индийски переговораш «машари дунен халкъашта юкъера кхерамзлен чIоагIъяра долча шинна а паччахьалкхен хьашташка хьежжа да» яхаш белгалдоах польски кепайоазоно.

ДУНЕ МУТIАХЬА ДА НИКАРАГУАНА

Кхаь кIира социалистически мехкашкеи Европерча цхьайолча кхыча паччахьалкхенашкеи хинна хIанза цIакхаьчав Никарагуа президент Даниэль Ортега. Цу мехкий кулгалхоща къамаьлаш хиннад цун, дийцад Рейгана администраце хьоабанза бола тIом лоаттабар, политически, экономически, военни, идеологически доакъошка паччахьалкхен терроризма акцеш лелаяр бахьан долаш этта республикера хьал.

Никарагуански паччахьалкхенна керте латтар цига ваха хилар боккха лоархIам болаш хIама да. Цу хана цIаькха а хьахьекхар дунен общественностен правительствайи шерра гIозараш Сандинистски халкъа революцена чIоаггIа мутIахьа хилар, дIахо йодача хана а никарагуански халкъ хьаллаца лаьрхIа уж хилар.

Эггара хьалха Д. Ортега венар Советски Союз яр. Советски оагIонгахьара Никарагуа делегацеца вIашагIкхийттача хана КПСС ЦК Генеральни секретара М. С. Горбачева а кхыча советски кулгалхоша а дIахайтар Центральни Америкера кхоххам мелбараи машар болаш а дика лоалахой санна а дахара цу регионерча дерригача халкъашта таро Iалацъяран тIаерзаль йола никарагуански правительства инициативаш йизза шоаш хьаллоацаш хилар. Советски Союз чIоаггIа тIехьа я паргIата, демократически, ший лоIаме дегIадара йола никарагуански халкъах дIаяла йиш йоаца бокъо лораяра.

СССР-е, аьннад Никарагуански паччахьалкхенна керте латтачо Манагуа ше цIакхаьчача, укх тхона хала йолча хана вIаши лоархIа а лоархIаш бокъонца доттагIал а леладеш цхьана гIулакхаш леладе кийча йола союзник кораяьй тхона.

Испане, Франце, Итале, Финлянде, Швеце кулгалхоша а иштта харцахьа лаьрхIай низа позице тIара Никарагуана духьала ВIашагIкхийттача Штаташа лелаю политика. Цар белгалдаьккхад, Малхбузен Европе дIахо а Никарагуацара торгово - экономически гIулакхаш дегIадоаладе гIерташ хилар. Царех цхьание а хьаллаьцаяц Рейгана администраце дIакхайкаяь экономически «санкцеш». Вашингтона оагIонгахьара гIожача тайпара цариа Iоткъам беш хиннабале а.

Д. Ортега визита итогаша тешал ду, Сандинистски Халкъа Революци йохае, Никарагуа гора оттае, Вашингтоно яхар дергдола, 6 шу хьалха йохаяь дIаьккхача Сомоса тиранена тара йола режим юхаоттае гIерташ йолча Рейгана администраце агрессивни никъ дунен халкъаша хаьлда харцбеш хилара. Цо хьахьекхар, Никарагуана духьалара экономически торгови «санкцеш», хьалхагIа ВIашагIкхийттача Штаташа Кубана яь хиннa блокада а санна, йохаргйолга. Вашингтона могаргдац паргIато езаш дола никарагуански халкъ эшаде е ЦРУ наемникий новкъостаьлца а е экономически блокада наькъаца а.

НАТО: КОНФРОНТАЦЕГА ДУГА НИКЪ

Укх деношка НАТО Брюссельски штаб - квартире чакхъяьннай «атлантически марафон» аьнна цIи тилла йола цу блока кулгалдеча органий заседаней хьалхара этап. Цу этапе хиннай НАТО еврогруппа заседании тIема планироване комитета сесси. Бельгийски столице хиннача вIашагIкхетарашка эггара хьинаретIа дакъа лаьцад, лаьрххIа цу гIулакха Малхбузен Европе венача США оборона министра К. Уайнбергера.

Чакхъяьннача совещанеша хьахьекхад, рейгановски администраце оагIонгахьара чIоаггIа хьаллоацаш бола Вашингтона малхбузенъевропейски партнераш дIахо йодача хана а конфронтаце гIожа никъ дIабахьа, герзий дерригача тайпай арсеналаш ебае лерхIаш хилар, хIаьта из европейски материка тIа санна дерригача дунен тIа а кхохкам чIоагIбалар кхерам болаш хIама а да. Еврогруппа заключительни документо тешал деш ма хиллара, цига дакъалоацаш хинна дукхагIбараш (Данегара, Грецегара, Испанегара дIамел иккхараш) гаьна кхетара юкъерча боараме дола американски ядерни герз оттаделга дIахо дахьара тIехьа хиннаб. Брюссельски дискусси йолча хана малхбузен-германски кепайоазоно хоам баьб, ФРГ территоре тIа 258 «першинг» оттае лаьрхIа я ВIашагIкхийтта Штаташ, 1979 шерарча йовзаш йолча НАТО «ракетни решенегIа» лаьрхIа хиннача тайпара 108 ракета а ца оттаеш, аьнна.

Цу агрессивни политикана бехказа бовла гIерт НАТО лидераш боацаш бола «советски кхерам» хьалха а боахаш, «тIема кийчонга диллача Варшавски Договорал НАТО тIехьайисай» ала а гIерташ. Цу тайпара гуччахьара оапаш юкъебаьхаб военни комитета сессе герзий «моллагIдараш» санна долча тайпаех дола дешаш дувцача хана а. Цу вIашагIкхетара итогех йолча коммюнике тIа хоам бу герзаш дIахо дукхагIа хьадара хьакъехьарча планех, масала химически герза модернизаци ярахи из Iоадарахи. «Файнэншл таймс» яхача английски газето белгал ма даккхара «Брюсселе вIашагIкхийттача юкъе дакъалоацаш хиннараша дийцад тIема кийчонна эша реальни расхолаш дукхагIа хила еза» яхаш. Иштта, НАТО-на керте латтараша лерхI нагахьа санна Европе тIом хуле ший герзашцарча низашта Пентагон пайда эца лерхIаш йола боеприпасий складаш, аэродромаш, кхыйола тIема объекташ хьалъярга ялх шера 3 миллиард гаргга доллар дIадахийта.

Брюссельски вIашагIкхетарий итогаш еш, политически наблюдателаша лерхI, еррригача планета халкъашта дагайоахкаш йола тIемеи машареи лоархIаме проблемаш конструктивни наькъагIа кхоачашъе лерхIаш Малхбузе йоацилга цу вIашагIкхетараша цIаькха а бакъдеш хилар.

В. МАТЯШ, М. АРТЮШЕНКОВ, В. ЧУКСЕЕВ (ТАСС).

ХЬАЖАР чакхдаьннад

Сийлахь йоккхача Каталон 40 шу дизар дездеш вай мехка чакхдаьккхар самодеятельни художественни кхолламан Ерригсоюзни хьажар.

Цу массово - политически культурно - просветительни мероприяте лоархIамера дакъа а хинна дIаэттар республикански хьажар.

Цунна чуйоагIар самодеятельни коллективай творчески отчеташ, культурай къахьегамен Денош, самодеятельни художникий, фотолюбителий балхий выставкаш, илле цIейши конкурсаши. Цу юкъа чакхъяьлар «Массаза а малх хьежалба!» яхача девизагIа берий рисункай конкурсаш. Уж хилар школашка, клубашкеи культура цIеношкеи, пионерий лагерашка, районни центрайн г. Грознен майдашка.

ХIара шера март бетта чакхдаьхад бераштен ихувшбоагIараштен лаьрхIа дола музыка Ерригсоюзни кIираш, самодеятельни художникийи декоративно - прикладной искусства мастерийи выставкаш. Уж санна йолча выставкех цаI хилар 1984-ча шера август - сентябрь бетташка Захарова цIерагIча изобразительни искусствай Республикански музее. Нохч-ГIалгIайчен художникий - любителий 20 гаргга дикагIдола балхаш дахьийтад Москве хургйолча изоискусства Ерригроссийски выставке.

Къахьегамхой творчества самодеятельни художества Республикански хьажара кхоккхе а турс ерригача ведомствашкарчен организацешкарчен 4581 коллективо дакъа лаьцар, царна юкъе вар 70 эзар совгIа саг.

Республикански хьажаро гIо дир дIахойодача хана художественни халкъа кхоллам айбара, керда кружокаш хьакхоллен йолаш яраш чIоагIъеи, болхлой, колхозхой, гIулакхера нах, студенташ, дешархой царна юкъе кхувлеи. Духхьал юрташкарча районашна вIашагIъеллаяр художественни самодеятельноста 98 керда коллектив. Укхаза хьахиннай шоай исполнительски говзал, барзкъа, халхараш кхоачашдара манера бахьан долаш жюре а зритело а лакха мах хоадабаь йола хоза халхара коллективаш.

Хьажар долча юкъа дика хувцамаш хиннад репертуара идейно - художественни боарамга диллача а.

Тоаделар юрта боахаме, промышленни производстве къахьегамхошта культурни гIулакх делга. Хоалуш гIа дIахьалхашкахьа баьккхаб культурно - массовни общественно - политически балха тIа а. Хьажара чудоагIаш чакхдаьхар къахьегамси тIемен ветеранашцеи тематически вIашагIкхетараш, диспуташ, керда советски цIейши обрядаши.

Чакхйоахаш йола мероприятеш дика чулоацам болаши наьха теркам тIаозаши яр. Даймехка тIем тIа советски халкъо гойтача денала сийле шерра дIанхайкайора.

Хьакхеллар любительски керда объединенеш, клубаш, культура университеташ, кинолектореш. Иштта хьакхеллай клубай учреждешта управлени яра керда форма а хинна дIаэтта йола 30 совгIа культурно-спортивни комплекс.

Хьажар долча хана чIоагIъелар художественни самодеятельностен клубни учрежденейи коллективай материальни база а. Костюмаш, музыкальни инструменташ, кхыйола эша хIамаш Iалашъяра дешага дика хьежар Ножай - Юртовски, Урус - Мартановски, Грозненски, Сунженски, Гудермесски, Малгобекски, Шелковской районий кулгалхой.

Хьажар чакхдаллалца йолча хана цар а районни оргкомитеташа а гIо дора самодеятельни коллективашта цар чакх мел йоахача мероприятешка, цунах тарра цу районаша организационни идейно - творчески боарам лакха болаш чакх а даьккхар хьажар.

Кхыча районий коллективел уж къоасталуш яр шоай репертуараца, говзалца, костюмашца, сценически культура лакха хиларца, дукхалца, цар гойта программаш тайп-тайпарча жанрех хиларца.

Республикански жюре районашта укх тайпара моттигаш хьожаьй: хьалхара моттиг — Ножай-Юртовски района; шоллагIа моттиг — Сунженски района; кхоалагIа моттиг — Малгобенски района.

Лауреата дипломаш деннад: Сунженски района Ассиновски СДК, Наурски района Калиновски СДК халкъа хоровой коллективашта (кулгалхой А. Мишустини С. Лазареваи).

Халхара коллективашта юкъе лауреат яха цIи еннай «Башлам» яхача халхара халкъа ансамбла (кулгалхо Бибулатов Р.), Назрановски городской культура ЦIен «ТIаргим» яхача халхара халкъа ансамбла (кулгалхо А. Мухамедов).

Иштта из цIи еннарех ба художникаш любителаш пенсионер А. Кузьмин, А. Базоркина, I. Хашагульгов, М. Воздингов, кхы дукха а бараш.

Ерригсоюзни Оргкомитета дипломаш даларца белгалъяьхай республика ерригача ведомствай, учреждений, организацей дешара заведеней дуккха коллективаш, индивидуальни исполнителаши, айхха дакъа лоацаш хинна организатораши.

Хьажара чу а йоагIаш чакхъяьккхар цхьа миллиони 200 эзари совгIа зритель чувоагIаш хинна итт эзар совгIа массово - политически культурно - просветительни мероприяти.

Чакхдаьннача хьажаро нах юкъеозарга, исполнительски говзалга, репертуарага диллача шийна хьалхашка лаьтта декхараш кхоачашдир. Бакъда, хьажаро хаьдда дола кхоачамбоацараш а хьахьекхар.

ЙоаггIача бесса выступленеш йинзар Советски, Шалински, Ачхой-Мартановски, Надтеречни районий коллективаша. Массовость яцар, кIезига йора хьажара юкъейоагIаш йола мероприятеш.

ДикагIа толамаш даха йиш йолаш яр Веденски, Назрановски районий, города Грознен самодеятельноста а. Шоай таронех бизза пайда ца эцаш йисар лакхехьарча, юкъерча - лаьрххIача дешара заведеней, общеобразовательни школайи профтехучилищайи самодеятельни коллективаш а.

Хьажаре хьагойташ яцар драматически коллективаш, кIезига бар чтецаш, цар репертуар ерригa а цхьатарра яр. КIезига яр хьажара духовой, инструментальни, халкъа оркестраш, тематически, сюжетни халхараш. Дукха яр художественни боарам лакха боацача самодеятельни авторий произведенеш. Хоалуш дар художественни кулгалхой тоъаш боацилга.

Цу балха юкъе дакъа лаца декхарийла йолча ведомствайхи организацейхи массане а данзар шоашкара доагIар.

Шоаш даьчул кхы а дукхагIа гIо де йиш йолаш яр комсомольски организацеш а, самодеятельни коллективашта кагий нахи мехкарийи юкъебоалабеча, къонача ноахала эстетически нравственини кхетам луча царех пайда а эцаш.

С. ПЯТАШ,
республикански жюре бехктокхаме секретарь.

СУРТА ТIА: илли оалаш я Сунженски района Ассиновски культура ЦIен казачий хора маIача наьха вокальни группа.

В. ЕЛИЗАРОВА сурт.

ГАСТРОЛАШ

«Вайнах» яха Нохч-ГIалгIай АССР паччахьалкхен халхара ансамбль республика районашка бахача наьха культурни хьашташ кхоачащдеш я хIанз. Укх лоацача юкъа цун кхолламга хьожаш хиннаб Урус-Мартана, Ачхой-Мартана, Советски, Ведана, Надтеречни, Гудермеса районашкара къахьегамхой. ХIанз цун халхарашка хьожаш ба Наурски а кхыча а районий къахьегамхой.

Республикера гастролаш чакхъяьлча, ансамбль гIоргья Ростовски областе.

Цул тIехьагIа Инде болхача советски артистащца цхьана цига гIоргья 10 сагах латта халхархой цун цхьа группа.

Август бетта «Вайнах» Сочи йода, цун концерташ гургда Къулбаседа Кавказа городашкарча зрителa а.

Сентябрь бетта из гIоргья Казахски ССР Мангышлакски областа мехкдаьттахой болча, октябрь бетта Польше баха шоай кхоллам бовзийтаргба Нохч - ГIалгIайчен артисташа.

А. БЕК.

ФУТБОЛ
КОТБАЬННАБАЛЕ А...

Укх шерарча сезоне цIатIа а йолаш духхьашха лайзар «Терек» Воронежерча «Стрела» яхача командаца.

Тайп-тайпара уйлаш йолаш чубахар цу вIашагIкхетаре хиннараш, счет 3:1 йолаш грозненцаш котбаьнна бале а. Цига ца хинначоа хетадала тарлу «Терекага» дикка совле а йолаш къовсам чакхбаьннаб аьнна. Бакъда, футболага хьажа баьхкараштa иштта хетацар. Вешта аьлча, командах хIанз а ала йиш яц айхха бувзам болча, шоайла дика кхеташ болча спортсмений коллектив я аьнна. Къе я тактико-технически оагIо. Из дерригa доацаш хилча аьттув наггахьа, па ховш нийсбеннар мара нийслац.

Мехка хьалхле яккхара яхьий аутсайдерца ловзаш «Терека» дукха низи хаи йоайир стадиона юкъера моттиг бе а елла, цигара шийниз воронежцашта тIабахьа ца могаш. ХIаьта, хьаьший-м духхьал грозненций атакашта духьале еш мара а мича бар.

Сихбаларах новкъосташка дIалуш йола бургац «Салюта» наIарашка чутохар харцахьа йохийташ дукха моттигаш нийслора. А. Шамхановгара дIа мел инкха полузащитникаш майрра ловзацар. ХIаьта, дика лайзача Шамханова вIаштIехьдоал хьаьший штрафной площадка чу кхача а Велидов Тимурага бургац дIаяла а. ТIехьарчо из нийса чу а тох. Счет 1:0 хул.

Эсала ловза «Терек» зийна воронежцаш майрабоал. Къаьстта а ира ловза волалу Крестанеико. Цунна гIо деш хул вожаш а. Цудухьа каст-каста хул уж грозненций наIараштa юхе. «Терека» футболиста Iотох штрафной площадке чуваьнна хьаьший команда нападающи. Из бахьан хьожаь штрафной йоаянзар «Стрелас», вай вратара хьалаца а ца могаш чакхйоал из. Счет 1:1 хул.

Шоай гIулакхаш талхаш латталга хайнача грозненцаша кIеззига тоаду ловзар, контратакаш ю. Уж сов ира еце а шозза аьттув боал «Терека», хьаьший наIарашка кхы а ши бургац чу а тохаш. Иштта счет 3:1 йолаш котъяьлар «Терек», цхьабакъда котъяьннаяле а дог хьастар кIезига дар ловзарца.

Д. ТУРГУНОВ.

ГИМНАСТИКА

«Труд» ДСО областной Совето чакхъяьхай ший гимнастика школерча дешархошта юкъера хьалхле яккхара яхьаш. КIаьнкашта юкъе толаш хилар Шалагин Олег. ШоллагIа моттиг яьккхар Невроюев Андрея. Уж шаккхе гимнаст — № 41 йолча юкъерча школа дешархой.

ЙиIигашта юкъе а хилар ира къовсамаш. Царех толаш хилар Баранова Катя (сш. № 22), шоллагIа — Цицкиева Асяи (сш. № 41), кхоалагIа — Кондракова-Ленаи (сш. № 2) хилар.

СПАРТАКИАДА

«Красный молот» завода цехий коллективаш дIахо а Каталон 40 шу дизара спартакиада юкъедолха къовсамаш чакхдоахаш я, царна юкъе дакъа лоацаш ва эзар гаргга саг, уж къовсабеннаб теннисах, шахматех, шашкаех, баскетболах ловзара. Цехаш йийкъа я шин группа. Хьалхарча группе шахматехи баскетболахи коталонаш яьхар шийтталагIча цехо, шоллагIча группе теннисахи шашкаехи котъяьлар кхоалагIа цех. Шахматисташта юкъе чIоагIагIа хилар фонтанни арматураи кузнечни цехий болхлой.

Спорта цу тайпаех йола яхьаш чакхъяьнначул тIехьагIа шо-шоай группе хьалхарча моттигашка я цхьоалагIен шийтталагIен цехаш.

Т. СОКОЛОВА.

Грозне хилар аргIанара, традиционни наькъашка лелара бокъоний къонача инспекторий ялхлагIа республикански слет. Из хьайийллар «Юбилейный» яхача кинотеатре. Шоай къонача гIончашта хьалхашка къамаьл деш республика МВД ГАИ йоккхагIча инспектора Т. А. Митейкос дийцар бераштa наькъашка лелара бокъонаш йовзаш хилар мел лоархIаме хIама да.

Цул тIехьагIа республика школашкара къона инспектораш къовсабелар наькъашка лелара бокъонаш, автотранспорта дIа-юха лелара бокъонаш, новкъа лелара знакаш дикагIа хьанна йовз хьожаш. Цига хьалхара моттиг яьккхар Гудермесерча № 1 йолча школа дешархоша, шоллагIа моттиг Ачхой-Мартанерча № 2 йолча школа къонача инспекторашеи кхоалагIъяр № 57 йолча Грознерча школерча берашеи яьккхар.

СУРТА ТIА: ГАИ инспектор В. Воробьев хьожаш ва къонача инспекторий знанешка.

В. ЕЛИЗАРОВА сурт.

ЛОРА ХЬЕХАМАШ

Марха кхабар зуламе да

Тахан вай дувцаргда лораша фу йоах мархах, из кхабарах, могашалла из мел кхераме а зуламе а хIама да.

Медицински Iилмо белгалдаьккхад вай дегIа мел чIоагIа эшаш а лоархIаме а да дуаш дола хIама ший ханханнахьа даар. ДоаггIача а эшшача а тайпара из гIулакх леладеш хилча, дегIа маьженаша лерттIа болх бу, моллагIча лазара духьала латта дукхагIа низ а хул.

Масала, дийнахьа болх беча хана, вай дегIа маьженашка кхоачашдола цIий, салоIача ханачул шозза-кхозза дукхагIа а сихагIа а болх беш хила деза, хIана аьлча, къахьегача хана дегI сихагIа кIаьдлу, балха цунна дукхагIа низ а эш. Болх бе ца могаш гIордайна хул меца саг. Цудухьа моллагIа лазар цунах аттагIа кхет, дегIах хьалхагIа кхийтта къайлагIа доалла лазар, аттагIа хьатIадоал.

Дувца эшаш дац марх кхабар мел кхераме а зуламе а да, къаьстта кхайкор долча наха. ХIаьта кIезига бац марха кхоабача наха юкъе из лазар дараш а. Меца леларо корзагIа доаккх из лазар, цудухьа мархий бетта а, из чакхбаьлча а уж нах больницешка дукхагIа нийслу. Шелалочул чIоагIагIа моцало хьоалу из лазар. Цу гIулакхо дика гучадоаккх кхайкор долча саго марха кхаба йиш йоацилга. Цу даькъе цхьа масал доаладергда вай. Масала, Аьсет яха цхьа кхадсаг кхайкор кхийтта цамогаш хилар, йийрза яьлча, юха а совхозе ший балха дIалхар из. Дика къахьегар цо, лакха толамаш а доахар. Цхьан дийнахьа (мархий бутт бар из) из балха еча, новкъосташта цхьа низ боацаш а маьлхара а хийтар Аьсет. ЦаI хинна хургда-кх, аьнна, цунга кхы хIама хатта куст ца хеташ, Iийра новкъостий. Болх беш боахкаш акхар дукха ха яккхалехьа, цIий а Iеттадеш чIоагIа кIалийнсар из. «Скори помощь» а йийха, больнице дIайигийтар Аьсет. Цигга гучадаьлар юха а цунна кхайкор хьайнилга. Цу хана марх кхоабаш хиннаяр из.

Марха кхоабаш волча сага дегIа низ чIоагIа лаьгIлу — моцало кIалдут дегI, хIаьта из саг цаI деш воаллаше шоллагIчох вицлу, хIаман хьисап дара гIалатвоал. Дийнахьа, къаьстта делкъел тIехьагIа корта лазабоал. ХIаьта бийсана дIавужаш, даа хIама дукха даарагIа, ханнахьа наб кхетац, дегI мархо дохадаь лаваш хул.

Чурча чена а чIоагIа Iаткъ иштта дуаш дола хIама. Iуйринйна, ший ханнахьа хIама даа Iема желудок Iувда йолалу. Диаь хIама тоаде деза желудочни сок де хIама доацаш юс, из бахьан долаш цо доагадо желудкана чура чкъор, хIаьта саррахьа, марха доастача хана, сов дукха хIама дуаш хиларо атта хьоаду гострит, язва яха а кхыдола а лазараш.

Иштта моцало чIоагIа зеду кхыча маьженашта а дерригача дегIа а. Къаьстта кхераме да марха кхабар дега. Вай доахадер дог да. Цудухьа бизза а лерттIа а болх беш хила деза из. Марха кхабаро цунна фу новкъарле ю? ДегIа чIоагIа эшаш йола хIамаш, чураш яьсса хилар бахьан долаш цIийх ца кхеташ юс. тIаккха цо, цIий эшшача тайпара дика а низ болаш а хилийташ. Во бензин деттача моторо санна, эсала болх бу цун дего. Массехказа из тайпа гIулакх нийсделча дог талх, цо дерригa лазараш гучадоах, цар низ айбу. Цахаддаш болх беча дего, юкъах ца доахаш дIадех шийна эшар. Цудухьа лоархIаме да массаза а шин ханнахьа хIама даар, дегIа эшаш лар хьадар. Из деш ца хилча, атта хул дега стенокардия, инфаркт оала кхерамe лазараш.

Ший а шийна гонахьарча а наьха могашал йизза хилийтара, хIара саг декхарийла ва лора яхар ше де а, кхыбараш цу гIулакха оарцагIа баха а.

Кхераме дя марх кхабар нагирхошта а бераштa а. Масала, цхьан школе хьехархочо доска тIа вийхар дешархо Увайс. Массаза дика дешаш а хаттара нийса жоп а луш хинна кIаьнк хIанз йист ца хулаш а бос байна а, хьехархочо деннача хаттара уйла еш санна гIийла латтар. Массавар цецваьнна цунна бIарахьежаш багIача юкъа, кхетам чура а ваьнна Iовежар Увайс. ТIехьагIа техкача гучадаьлар, цу кIира из марх кхоабаш хиннилга. Кхы лазар тIа ца доалийташ, лораша кIалхарваьккхар кIаьнк. Боккъалдар аьлча, ханнахьа из хIама гуча а даьнна, лораш оарцагIа баьннабецаре, цунна во лазар тIадала тарлора.

Цу дерригне хьахьокх марх кхабар тIехьдиса, дегIа зулам деш, ца эшаш дола кхераме гIулакх долга.

С. МАГОМАДОВ,
лор.

ФЕ ХИЛА

Наькъашка гIолла лелара бокъоний цхьан цункта тIа дIаяздаьд: машиннаькъа тIа гIолла тIехвоалача моттигa тIакхоачаш ерригa терко тIаэза хьажа веза массе оагIорахьара переезда тIехвалара кхерамзле йолга. Переездах тIехвала бокъо яц нагахьа санна хьатIакхоачаш латташ поезд, локомотив е дрезина а йолаш, шлагбаум е сигнализаци яле.

Бакъда, Шелковской районе балха ди чакхдаьнначул тIехьагIа Ленина цIерагIча колхоза тракториста Х. Хатуева, болх беш сигнализаци а йолаш, ха деш йоацача переездах тIехвала лаьрхIад мовхьаш дахьа состав цига хьатIакхача гаргa йоллаше а. Никъ во хилар бахьан долаш воддаше чакхъэкха кхийнадац тракториста, цу юкъа хьатIакхаьча яьннача составаца вIашагIкхийттай из. Машиннаькъа тIа гIолла массехк метр токхаьчул тIехьагIа ковкъазарча кювета чукхессай трактор, хIаьта цу чу хинна Х. Хатуев массехнахьа лоза а ваь больнице вихьав.

Укх деношка кхаь бетта школацара къастаргба дешархой — ахкан каникулаш йолалургья. Статистика даннех наькъий - транспортни хатараш, шера кхыча ханаца нийсдича, дуккха кIезигагIа нийслу берашца цу юкъа. Из ишта хул пионерски лагерашка, юрташка, шоай гаргара нах болча кхыча моттигашка бахарах городе бераш холуш кIезигагIа дусаш хилар бахьан долаш. Бакъда, цкъарчоа уж дерригаш а городе да.

Грозне Ленински района Интернациональни Субботников яхеи улицаш вIашкакхеттача машинаш лелача наькъа тIа ваьннав № 13 йолча юкъерча школа 1-ча класса дешархо Астамиров Ваха. хьайоагIаш латтача машина кIала а ваха кертахьа лоза а беш больнице кхаьчав. Цу районе Тухачевске цIерагIча улица тIа троллейбуса чура остановке араяьнна 9 шу даьнна Танкиева Мадина, цунна хьалхашка гIолла тIех а яьнна, наькъа вокх оагIон тIа еддай дIа-юха а ца хьожаш. Из бахьан долаш юххе гIолла хьайоагIа автомашина бIарга а ца гуш цох тIакхийттай, чIоаггIа лозаяьй.

Ахкан замалахьа дуккха дукхагIа хул салоIача моттигашка, юртбоахама балхаш деча бераш дIакхувла автомашинаш. Бераш дIа-юха кхувлара кхерамзле лораяр — Госавтоинспекцен тайп-тайпарча организацейи декхар да. Цу хьакъехьа дукха да деш. ДоаггIача тайпара тоахк автобусий техническ хьалаш, хьакъоастабу дисциплинированни, лакха говзал йола водителаш, царца инструктажаш ю уж новкъа бовлалехьа. Цу гIулакха юстара латта йиш яц дайноаной а, цар даим а шоай бераштa хьалхадаха деза новкъа уж мишта лела деза: автобус йодача хана цу чу уралатта мегаргвац, кораш чура арахьежа, тайп-тайпара хIамаш араяха, пайда боаца къамаьлаш а деш водителa новкъарле е, кхыдараш.

ДIадахача кIирагIа (16-ча маегара 23-ча майга кхаччалца) НГIАССР наькъашка 13 автоаваря хиннай 2 саг ве а вувш, 11 саг лоза а веш.

Госавтоинспекци.

Редактор
О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

ЭЦАРХОЙ ТЕРКАМГА!

«Промтовары» яхача розничнии махбеча тикашка 28—30 мае хургда даьрей кIадай выставкаш-дохкараш. Тайп-тайпара кIадаш хургда шоана тикашка — Iаламах дола сурташ а тIадолаш бесбесара а долаш.

Модни йола хоза коч тега йиш хургья шун тха тикаш чура ийцача кIадаех.

Тикай адресаш: № 14 «Дерригa а маха баккхара»; Победа пр. 12, № 79 «Юбилейный» Тухачевске ул. 1.

«Промтовары» объединени.

ТЕЛЕВИДЕНИ

28 МАЯ
ТАХАН ПОГРАНИЧНИКА ДИ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.35 — «Буратино выставка».
9.05 — «ЗIамига седкъий». Художественни фильм (Вьетнам).
10.15 — СибарегIен Паччахьалкхен эрсий халкъа хора концерт.
10.55 — «Кердадараш».
14.30 — «Кердадараш».
14.45 — Мехка телевизионни студей документальни фильмаш: «Кхоаненна йола проект», «ДIаьгIастен миллионаш».
15.30 — «Театри хаи».
16.40 — Кердадараш».
16.45 — «Массанешта йола стадион».
17.15 — В. Моцарт. «Прожаснай» яха № 38 йола симфони.
17.45 — «Iилмеи вахари».
18.15 — «Ший тайпара зона» яхача телевизионни документальни фильма премьера. Къаьсттача контрольно - пропускной пунктий пограничнех.
18.45 — «Тахан дунен тIа».
19.00 — Футболах йола СССР чемпионат. «Динамо» (Киев) — «Спартак».
10.45 — «Могаш хила безам бале».
21.00 — «Ха».
21.35 — «Иссык-Кула цIе макаш». Художественни фильм.
23.10 — «Тахан дунен тIа».

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйранара гимнастика.
8.15 — «Кхоллама новкъа». Документальни фильм.
8.35, 9.35 — Природоведени. 2-гIа класс. ХьунагIа гIолла воагIа со.
8.55 — «Витимски бердаш». Iилма - довзийтара фильм.
9.05, 13.00 — Французски мотт. Хьеха 1-гIа шу.
9.55 — «Лоралелаш — хургхал ба». Iилма - довзийтара фильм.
10.05 — ПТУ дешархошта. Эстетически кхетам балар.
10.35, 11.40 — Ботаника. 5-гIа класс. БаьцовгIа — бIаьрчча организм.
10.55 — «Иштта гаьна а гаргa а йола Мещера» яха Iилмадовзийтара фильм.
11.05 — «Шахматий школа».
12.00 — Обществоведени. Заман мерттера чулоацам. «Капитализмагара социализмага доала ха» яхача темах.
12.30 — Юкъара биологи. Микроэволюци.
13.30 — Исторе оагIонаш. Карл Маркс. «Професси хоржача хана зIамигача саго ю уйлаш».
14.00 — В. В. Маяковске граждански лирика.
15.00 — «Кердадараш».
17.05 — «Мехкдаьтта континенте». Iилма - довзийтара фильм.
17.50 — «Лоаман мехка кердадар» НГIАССР халкъа йоазонхочун А. Айдамирова къамаьл.
18.10 — «Вай цхьана къовсам лоаттабергба». Документальни фильм.
18.30 — «Дунен халкъашта юкъера обозрени» (гIалгIай меттала).
18.45 — Фильм-реклама.
18.50 — «Нохч-ГIалгIайчен ди».
19.10 — Мультфильм.
19.20 — «Зависит от каждого».
19.45 — «КIай дувхар дувха нхалсаг». Художественни фильм.
21.00 — «Ха».
21.35 — Футболах йола СССР чемпионат. «Динамо» (Минск) — «Динамо» (Тбилиси). 2-гIа тайм.
22.20 — «Кердадараш».

29 МАЯ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.35 — «Дийнача хIамай дунен тIа».
9.35 — «Иссык-Кула цIе макаш». Художественни фильм.
11.10 — «Кердадараш».
14.30 — «Кердадараш».
14.50 — «Юртара анайовхаш». Документальни фильмаш: «Х. Шуманова цIерагIа...», «Лаьтта вай цаI да».
15.25 — «Сеннеи мишттен Iомабу ПТУ».
15.55 — «Кердадараш».
16.00 — «БАМ дIахойода».
16.25 — Вьетнама теникий традиционни театр. 1-гIа передача.
17.00 — «...Ялхайтта шу даьннеи боккхагIеи».
17.45 — «Къонахий, къонахий...». Смоленски областерча Починковски района «Заря» яхача колхозерча корта бохобу малар ца меларий обществах.
18.15 — «Вай беш».
18.45 — «Тахан дунен тIа».
19.00 — Тха корреспонденташа дувц.
19.30 — «Дивизе командира ди». Художественни фильм.
21.00 — «Ха».
21.35 — М. А. Шолохов ваь 80 шу дизара хетаяь союзий ЦIагIа Колонни зале хина сайре.
23.05 — «Кердадараш».

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйранара гимнастика.
8.15 — «Къахетама салтий». Iилма-довзийтара фильм.
8.35, 9.35 — Обществоведени. 10-гIа класс. Болама диалектика. СССР-ерча дегIаенача социалистически обществах.
9.05, 13.10 — Немций мотт.
10.05, 11.40 — ПТУ дешархошта. Истори В. И. Ленин — Октябра баьчча.
10.35 — Истори. 9-гIа класс. СССР-ера культурни революци.
11.05 — «Iилмеи вахари».
12.10 — Физика. Дозал цахиларн перегрузкаши.
12.40 — «Дезали школеи». Телевизионни журнал.
13.40 — Хьехархочоа — музыка урок. 6-гIа класс.
14.20 — И. Ильфи Е. Петрови. Произведеней оагIонаш тIа гIолла.
15.15 — «Кердадараш».
16.50 — «Вай лаьттара йоахонаш». Документальни фильм.
17.35 — Хьувкъам-85. «Вегетационни хий дехкар: ханаши нормаши».
17.50 — «Вайна а вай тIехьенашта а». Iилма - довзийтара фильм.
18.10 — Дезалера педагогика. «Дерзайте, вы талантливы!».
18.40 — «Нохч-ГIалгIайчен ди».
19.00 — Хьайбаш леладар — ударни фронт. «Доакъараш кийчдара — цахаддаш теркам».
19.30 — Боксах йола Европа чемпионат. Венгрера передача.
20.00 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!».
20.15 — «Саг, Лаьтта, Айлам».
21.00 — «Ха».
21.35 — «Коломба». Кхо серн йола телевизионни художественни фильм (Итали). 1-гIа сери.
22.30 — «Кердадараш».

РАДИО

28 МАЯ

6.40 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
6.45 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
6.50 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
6.55 — Хоамаш. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).
8.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
8.23 — «Сердало» газета обзор.
8.30 — Передачай программа (эрсий меттала).
8.33 — Передачай программа (гIалгIай меттала).
8.36 — Инструментальни музыка (гIалгIай меттала).
9.15 — «Пятилетка гвардейцаш» (нохчий меттала).
9.30 — «Къона заманхо» (гIалгIай меттала).
16.00 — Передачай программа. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).
16.01 — «Агитатор — кхашка» (гIалгIай меттала).
16.15 — «Юрта боахама къахьегамхошта». Концерт (нохчий меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
18.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
18.20 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
18.30 — «ДIадийнача ялаташта тIехдина гIулакх» (эрсий меттала).

УКВ

17.00 — Дунаевске операй оагIонаш тIа.
17.43 — Пограничника Денна хетадаь концерт.
18.22 — Художественни самодеятельноста доакъошхой выступлени.

29 МАЯ

6.40 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
6.45 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
6.50 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
6.55 — Хоамаш. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).
8.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
8.23 — «Ленинан некъ» газета обзор.
8.30 — Передачай программа (эрсий меттала).
8.33 — Передачай программа (гIалгIай меттала).
8.36 — Илли оал Дагаев Валида (нохчий меттала).
11.15 — «Вай вахара норма я ца малар» (эрсий меттала).
11.30 — «Призвание» яха жаIунах Муцаговах йола очерк (гIалгIай меттала).
11.45 — «Алханчуртский» яхача совхоза механизатора Гулиев Мовлена дола музыкальни радиооткрытка (гIалгIай меттала).
16.00 — Передачай программа. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).
16.01 — «Атеизми дог-уйлан культуреи» (эрсий меттала).
16.15 — «Советаши вахари» (нохчий меттала).
16.30 — «Шун дехар кхоачашду». Концерт (гIалгIай меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
18.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
18.20 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
18.30 — «Хургболча хьувкъама йоанхо еш» (нохчий меттала).

Хаоттам

Тахан республике гIоллеи Грознеи хувцалуш морхаш а йолаш, цхьайолча моттигашка лаьгIо догIа а делхаш, малхбузехьара секунде 2—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилеи фегара температура республике 19—24, Грозне 21—23 градус йIовхал йолаш хилеи тарлу.

Кхоана хувцалуш морхаш а йолаш, цхьайолча моттигашка юкъ-юкъе догIа а делхаш, тайп-тайпарча оагIонашкахьара секунде 3—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилеи, фегара температура бийсана 10—15, дийнахьа 22—27 градус йIовхал йолаш хилеи тарлу.

Метеостанци

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместитела — 2-85-07; бехктокхама секретара — 2-84-68; отделий: партийни вахара — 2-54-04; промышленностен транспортен — 2-65-01; юрта боахама — 2-47-84; культура — 2-64-75; нисьмой — 2-85-64, корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-65-01; сельского хозяйства — 2-47-84; культуры — 2-64-75; писем — 2-85-64; корректорская — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи ереи, шоаттеи деношка

СФ02117. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 2501.